

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗ ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑ AGRO 2.1 & AGRO 2.2

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΟΑΔ ΚΑΤΑ AGRO 2.1 & AGRO 2.2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1 Γενικές Πληροφορίες

- 1.1 Η Ταυτότητα του Φορέα Πιστοποίησης
- 1.2 Αντικείμενο Πιστοποίησης
- 1.3 Γενικές Απαιτήσεις
- 1.4 Εφαρμοζόμενα Πρότυπα
- 1.5 Ορισμοί

Κεφάλαιο 2. Διενέργεια Επιθεώρησης και Χορήγηση Πιστοποίησης

- 2.1 Πρόγραμμα Επιθεώρησης
- 2.2 Διενέργεια Αξιολόγησης / Επιθεώρησης
- 2.3 Περιεχόμενο Αξιολόγησης / Επιθεώρησης
- 2.4 Αξιολόγηση Συμμόρφωσης
- 2.5 Επαναξιολόγηση
- 2.6 Χορήγηση Πιστοποίησης

Κεφάλαιο 3. Ισχύς, Ανανέωση και Επαναπιστοποίηση

- 3.1 Ισχύς Πιστοποίησης
- 3.2 Ανανέωση Πιστοποίησης
- 3.3 Επαναπιστοποίηση

Κεφάλαιο 4. Αρχεία

- 4.1 Τήρηση Αρχείων
- 4.2 Περιεχόμενο Αρχείου Πιστοποίησης και Επιτήρησης

Παράρτημα Α	Ορισμοί
Παράρτημα Β	Πίνακες Ελάχιστων Απαιτήσεων σε χρονική διάρκεια Επιθεώρησης
Παράρτημα Γ	Υπόδειγμα Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης
Παράρτημα Δ	Κριτήρια Αξιολόγησης Προσωπικού Φορέα Πιστοποίησης
Παράρτημα Ε	Ερωτηματολόγιο Επιθεώρησης (μη υποχρεωτική χρήση)
Παράρτημα ΣΤ	Ειδική ερμηνευτική καθοδήγηση παραγράφων Agro 2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1.1 Η Ταυτότητα του Φορέα Πιστοποίησης

Όνομασία : ΜΙΓΚΟΣ Σ. & ΣΙΑ Ε.Ε. με διακριτικό τίτλο “ Q-check.”

Διεύθυνση Κεντρικών Γραφείων και Φορολογικής Έδρας :
Οδός Ερυθρού Σταυρού, Αριθμός 9-17, ΤΚ 41221 , ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

Έτος Ίδρυσης 2007

Αριθμός Τηλεφώνου : 2410 – 538835

Αριθμός Τηλεομοιοτύπου : 2410 - 538919

E-Mail : info@qcheck-cert.gr

URL : www.qcheck-cert.gr

ΑΦΜ : 998614737

ΔΟΥ : Β' ΛΑΡΙΣΑΣ

Αρμόδιο Πρόσωπο για τις επαφές με τον Φορέα Διαπίστευσης:
ΜΙΓΚΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑΣ

Ο Φορέας Πιστοποίησης ΜΙΓΚΟΣ Σ. & ΣΙΑ Ε.Ε. με διακριτικό τίτλο “Q-check” με βάση το ισχύον Καταστατικό του, αποτελεί ετερόρρυθμη εταιρεία, όπου μέτοχοι (εταίροι) μπορούν να καταστούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα οποιασδήποτε μορφής που ασκούν βιομηχανική, βιοτεχνική ή άλλη επιχειρηματική δραστηριότητα. Αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που δεν διαθέτει θυγατρικές εταιρείες, δεν συμμετέχει σε άλλες εταιρείες με οποιοδήποτε τρόπο και δεν εξαρτάται από έτερο μητρικό οργανισμό, όντας ένα ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο.

Η διοίκηση ασκείται από το Διαχειριστή και Γενικό Διευθυντή της εταιρείας.

Οικονομικοί πόροι του Φορέα αποτελούν πάσης φύσεως επενδυτικά προγράμματα, επιχορηγήσεις, κληροδοσίες και το κάθε έσοδο από οποιαδήποτε επιχειρηματική δράση του και διαχείριση της περιουσίας του.

Ο Φορέας δραστηριοποιείται από το 2007 στην Ελλάδα.

1.2 Αντικείμενο Πιστοποίησης

Αντικείμενο του Φορέα Πιστοποίησης Q-Check, αποτελεί η παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης, πιστοποίησης και επακόλουθης επιτήρησης της εφαρμογής Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης (ΣΟΑΔ), Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων του ιδιωτικού και ευρύτερου δημόσιου τομέα , του κλάδου της Φυτικής Παραγωγής (επιχειρήσεις, φορείς, συνεταιρισμοί, κοινοπραξίες, μονάδες που ασχολούνται με παραγωγή γεωργικών προϊόντων φυτικής προέλευσης και

δραστηριότητες πρώτης μεταποίησης αυτών) όπου ως αντικειμενικό εργαλείο αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης με τις σχετικές απαιτήσεις, χρησιμοποιούνται τα πρότυπα AGRO 2.1 & AGRO 2.2 του Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων (Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π. – AGROCERT) . Επισημαίνεται ότι δεν νοείται πιστοποίηση ΣΟΑΔ ως προς το ένα από τα ανωτέρω δύο πρότυπα μόνο, δηλαδή η γεωργική εκμετάλλευση οφείλει να επιδεικνύει ταυτόχρονη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και των δύο μερών του προτύπου Agro 2. Ειδικότερα :

1.2.1 Αξιολόγηση, Πιστοποίηση και Επιτήρηση Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις σύμφωνα με τα πρότυπα AGRO 2.1 & AGRO 2.2 στους παρακάτω τομείς ή/και τμήματα τομέων :

- Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις παραγωγής γεωργικών προϊόντων, φυτικής προέλευσης, από το έδαφος
- Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις δραστηριοτήτων πρώτης μεταποίησης γεωργικών προϊόντων φυτικής προέλευσης (καθαρισμός, διαλογή, συσκευασία, αποθήκευση, διανομή κλπ)
- Συνάξεις προσώπων χωρίς νομική μορφή και υποομάδα παραγωγών που ανήκουν σε συνεταιρισμό. Σε περίπτωση υποομάδας από συνεταιρισμό η λειτουργία τους περιγράφεται σε σχετικό κανονισμό λειτουργίας. Στο πιστοποιητικό αναφέρονται τα ονόματα όσων ανήκουν στην πιστοποιημένη ομάδα και η περιγραφή των αγροτεμαχίων.

Επισημαίνεται ότι διαπιστευμένες υπηρεσίες πιστοποίησης και σχετικό πιστοποιητικό, παρέχονται μόνο για τα πεδία που περιγράφονται στο Πιστοποιητικό Διαπίστευσης του Φορέα Πιστοποίησης. Επισημαίνεται ότι ειδικά στη περίπτωση πιστοποίησης ΣΟΑΔ με πεδίο εφαρμογής/πιστοποίησης τη καλλιέργεια ροδακινιάς, ή βάμβακος ή/και ελιάς, τότε το ισχύον πρότυπο Agro 2.1 εφαρμόζεται σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα πρότυπα Agro2.2/1, Agro2.2/2 και Agro2.2/3 αντίστοιχα, η συμμόρφωση με τις προβλέψεις των οποίων αποτελούν το αντικείμενο της διενεργούμενης αξιολόγησης συμμόρφωσης.

Επισημαίνεται επίσης ότι μια Γεωργική Εκμετάλλευση που επιλέγει να εφαρμόσει το παραπάνω Σύστημα Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης, να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις που θέτουν τα αντίστοιχα πρότυπα και να επιζητήσει την σχετική πιστοποίηση από τρίτο ανεξάρτητο φορέα, σκοπεύει ή/και χρειάζεται:

- Να αποδείξει την ικανότητα της να παρέχει με συνέπεια γεωργικά προϊόντα φυτικής προέλευσης, τα οποία ικανοποιούν τις νομικές απαιτήσεις των σχετικών κανονιστικών διατάξεων του Εθνικού και Κοινοτικού Δικαίου και τις εκάστοτε ισχύουσες προδιαγραφές γεωργικών προϊόντων (περιλαμβάνει και τη χρήση ειδικής σήμανσης στα προϊόντα), καθώς και την ικανότητά της να έχει υπό διαρκή έλεγχο με ανάλογη δυνατότητα παρέμβασης, περιβαλλοντικά θέματα που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της .
- Να διασφαλίσει ότι το Σύστημα Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης που εφαρμόζει συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις συγκεκριμένων προτύπων και να προβάλλει και να αποδεικνύει τη συμμόρφωση αυτή σε όλα τα τρίτα ενδιαφερόμενα μέρη όπως αρμόδιες αρχές ελέγχου , πελάτες και καταναλωτές.

1.3 Γενικές Απαιτήσεις

- 1.3.1. Ο παρών Ειδικός Κανονισμός Πιστοποίησης χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης, το Εγχειρίδιο Τεχνικών Διαδικασιών, το Εγχειρίδιο Ποιότητας και τις Διαδικασίες Ποιότητας του Φορέα Πιστοποίησης, που περιγράφουν με σαφήνεια όλη την λειτουργία της Πιστοποίησης. Ειδικότερα γίνεται μνεία στα κάτωθι :
- 1.3.2. Ο Φορέας Πιστοποίησης πληροί τα κριτήρια του Προτύπου ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17021:2006 με τις προσαρμογές που προβλέπει κάθε ισχύουσα Κατευθυντήρια Οδηγία του ΕΣΥΔ και της Ευρωπαϊκής Διαπίστευσης.
- 1.3.3. Ο Φορέας Πιστοποίησης που προετοιμάζει και διενεργεί τη δέουσα αξιολόγηση / επιθεώρηση, συντάσσει και εφαρμόζει τις σχετικές Διαδικασίες και τα αντίστοιχα Έντυπα, όπου σε ότι το αφορούν είναι υποχρεωτικής εφαρμογής για όλο το εμπλεκόμενο προσωπικό του Φορέα Πιστοποίησης. Οι σχετικές διαδικασίες εδράζουν στις απαιτήσεις του Διεθνούς Προτύπου ISO/FDIS 19011:2002 περί διενέργειας επιθεωρήσεων συστημάτων διαχείρισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- 1.3.4. Οι επιθεωρητές που χρησιμοποιεί ο Φορέας Πιστοποίησης και στελεχώνουν την αντίστοιχη Ομάδα Επιθεώρησης που ορίζεται, είναι πιστοποιημένοι, ως επιθεωρητές Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας κατά ISO 9001:2000 ή/και επιθεωρητές Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001, πρόσωπα, είτε μέσω κατάλληλων εγκεκριμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης που οδηγούν σε πιστοποίηση αποδεκτή από IRCA, είτε ως επιθεωρητές Συστημάτων Διαχείρισης κατά ISO 19011:2002(Κεφ.7) μέσω πιστοποίησης που παρέχεται από κατάλληλο Φορέα Πιστοποίησης Προσωπικού διαπιστευμένο σύμφωνα με το ISO 17024 (πρώην EN 45013). Επιπλέον επισημαίνεται ότι οι Επιθεωρητές του ΦΠ και μέχρι την ενεργοποίηση του Μητρώου της παρ. 1.4 του άρθρου 4 της ΚΥΑ 267600/29.03.2007 (ΦΕΚ 510/Β/10.04.2007), τεκμηριωμένα διαθέτουν τουλάχιστον 20 ώρες σεμιναριακού τύπου εκπαίδευση στο πρότυπο Agro 2 και δύο (2) έτη εμπειρία στην εφαρμογή ή/και στην επιθεώρησή του.
- 1.3.5. Με ευθύνη του Γενικού Διευθυντή τηρείται και ενημερώνεται (τουλάχιστον σε ετήσια βάση) ηλεκτρονικό αρχείο όπου ανά διψήφιο κωδικό NACE εμφανίζονται οι εξουσιοδοτημένοι επικεφαλής επιθεωρητές, επιθεωρητές και τεχνικοί εμπειρογνώμονες.
- 1.3.6. Με απόφαση του Γενικού Διευθυντή και κατόπιν παρακολούθησης της επίδοσης των επιθεωρητών κρίνονται ως Επικεφαλής Επιθεωρητές ή ως απλοί Επιθεωρητές.
- 1.3.7. Οι Επικεφαλής Επιθεωρητές ηγούνται της Ομάδας Επιθεώρησης στο πλαίσιο έργου αρχικής πιστοποίησης και επαναπιστοποίησης και μάλιστα διεξάγουν την αξιολόγηση 1^{ου} Σταδίου οι ίδιοι. Οι Επιθεωρητές συμμετέχουν υπό τη καθοδήγηση του Επικεφαλής στη διεξαγωγή της Τελικής Αξιολόγησης (2^ο Στάδιο) στο πλαίσιο έργου αρχικής πιστοποίησης και επαναπιστοποίησης, ενώ μπορούν να διεξάγουν τις περιοδικές αξιολογήσεις επιτήρησης μόνοι τους. Ένα μέλος της ομάδας επιθεώρησης πρέπει να έχει τα απαιτούμενα προσόντα για να καλύπτει τις απαιτήσεις

αξιολόγησης των περιβαλλοντικών στοιχείων του συστήματος.

1.3.8. Τα κριτήρια αξιολόγησης **επιθεωρητών** είναι :

- Συνεργασία με άλλους αναγνωρισμένους φορείς πιστοποίησης.
- Γενικότερη εμπειρία στον κλάδο πιστοποιήσεων.
- Επιτυχής αξιολόγηση από τον Γενικό Διευθυντή σε μια τουλάχιστον επιθεώρηση για την Q-check.
- Κάλυψη των απαιτήσεων του ISO 19011:2002
- 20 ώρες εκπαίδευση/σεμινάριο στο Agro 2
- Διετή εμπειρία στην εφαρμογή ή/και στην επιθεώρηση ΣΟΑΔ κατά Agro 2

1.3.9. Επιπρόσθετα διαθέτουν τα κάτωθι ελάχιστα τεκμηριωμένα προσόντα:

- Γνώση των νομικών απαιτήσεων που ισχύουν για τα εκάστοτε υπό πιστοποίηση γεωργικά προϊόντα και όλες τις σχετικές δραστηριότητες καλλιέργειας, παραγωγής και πρώτης μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αυτές οι δραστηριότητες εμφανίζουν.
- Τεκμηριωμένη γνώση της τεχνολογικής εξέλιξης στις μεθόδους ορθής διαχείρισης και αντιμετώπισης των ανωτέρω περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Τεκμηριωμένη γνώση των τεχνολογιών που εφαρμόζονται στις δραστηριότητες των υπό επιθεώρηση καλλιεργειών και των επιπτώσεων που δύναται να επιφέρουν στο περιβάλλον, στη ποιότητα του προϊόντος και στην ασφάλεια του καταναλωτή καθώς και τεκμηριωμένη ικανότητα αναγνώρισης και ιχνηλάτησης των αστοχιών και των μη συμμορφώσεων στη λειτουργία της υπό επιθεώρηση γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Πτυχίο ή Δίπλωμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ειδικότητας συναφούς με το κλάδο των τροφίμων φυτικής προέλευσης ή/και περιβαλλοντικών θεμάτων.
- Επιμόρφωση τουλάχιστον 20 ωρών σε θέματα Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης και Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των προτύπων AGRO 2.1, 2.2

1.3.10. Οι τεχνικοί εμπειρογνώμονες που ορίζονται ως μέλη της ομάδας επιθεώρησης με σκοπό να παράσχουν υποστήριξη σχετική με τις τεχνικές και επιστημονικές ιδιαιτερότητες του αντικείμενου της επιθεωρούμενης Γεωργικής Εκμετάλλευσης, δεν διαθέτουν απαραίτητα την ιδιότητα του επιθεωρητή, αλλά διαθέτουν τα επιπρόσθετα ανωτέρω προσόντα της 1.3.9 πλην της πιστοποίησης ως επιθεωρητές και επιπλέον διαθέτουν ένα από τα κάτωθι :

- Τεκμηριωμένη πρακτική εμπειρία στην Ορθή Γεωργική Πρακτική (GAP) και την Ορθή Βιομηχανική Πρακτική (GMP) που αποδεικνύεται από την εργασία τους ως στελέχη στη παραγωγή σε αντίστοιχο τομέα ή από την εργασία τους ως Τεχνικοί Σύμβουλοι ή/και Επιβλέποντες σε Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις που πιστοποιήθηκαν κατά AGRO 2.1 – 2.2 ή από τη διενέργεια επιθεωρήσεων και ελέγχων σε δραστηριότητες της 1.2.1 και στις οποίες εφαρμόζονταν οι ανωτέρω πρακτικές

1.3.11. Τα μέλη της ομάδας επιθεώρησης δεν έχουν καμία σχέση με τις υπό

επιθεώρηση Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις συμπεριλαμβανομένης οιασδήποτε σχέσης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, άλλης εργασιακής ή εμπορικής ή/ και συγγενικής σχέσης για τα τελευταία (2) χρόνια.

- 1.3.12. Όλες οι απαιτήσεις των προτύπων AGRO 2.1 και 2.2 είναι εφαρμόσιμες σε όλες τις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις που περιγράφηκαν στην 1.2 του παρόντος, ανεξαρτήτως μεγέθους τους και εύρους δραστηριοτήτων.
- 1.3.13. Ο Φορέας Πιστοποίησης διαθέτει τεκμηριωμένη γνώση των προτύπων, των άλλων κανονιστικών διατάξεων, των μεθόδων δειγματοληψίας, δοκιμών και ελέγχων που είναι υποχρεωτικής εφαρμογής για τα υπό πιστοποίηση γεωργικά προϊόντα φυτικής προέλευσης και τις αντίστοιχες δραστηριότητες που σχετίζονται με τη παραγωγή τους (χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών, διαχείριση υδάτινων πόρων, ανάλογα περιβαλλοντικά θέματα, κλπ). Η Ομάδα Επιθεώρησης στο σύνολό της πρέπει να καλύπτει τις απαιτήσεις των κριτηρίων της 1.3.9 και 1.3.10. Για τη διαρκή ενημέρωσή του σχετικά με τις μεταβολές της εκάστοτε εν ισχύ αντίστοιχης νομοθεσίας, ο ΦΠ εφαρμόζει σχετική τεκμηριωμένη Διαδικασία Παρακολούθησης Εξελίξεων του Θεσμικού Πλαισίου για κάθε διακριτή κατηγορία πιστοποίησης όπου δραστηριοποιείται.
- 1.3.14. Τα μέλη της Ομάδας Επιθεώρησης που εκάστοτε καθορίζεται, δεν έχουν καμία σχέση με τις υπό επιθεώρηση επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένης οιασδήποτε σχέσης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλης εργασιακής ή εμπορικής ή/ και συγγενικής σχέσης ή σχέσης δυνάμενης να θέσει υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία του έργου της επιθεώρησης και τις παρεχόμενες υπηρεσίες πιστοποίησης του Φορέα Πιστοποίησης, τουλάχιστον για τα τελευταία (2) χρόνια. Για τον επαρκή έλεγχο του θεμελιώδους ζητήματος της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών πιστοποίησης, ο ΦΠ εφαρμόζει σχετική τεκμηριωμένη Διαδικασία Αμεροληψίας και Ακεραιότητας, Δ1.7 και ελέγχει διαρκώς και με κάθε πρόσφορο μέσο, την ύπαρξη τέτοιων φαινομένων σε κάθε έργο πιστοποίησης που αναλαμβάνεται.
- 1.3.15. Ο Φορέας Πιστοποίησης εφαρμόζει τεκμηριωμένη διαδικασία διερεύνησης, αναγνώρισης και ικανοποίησης των σχετικών αναγκών εκπαίδευσης όταν προκύπτουν, που προβλέπει και τη τήρηση/ενημέρωση των κατάλληλων αρχείων.
- 1.3.16. Ο Φορέας Πιστοποίησης, με ευθύνη του Υπεύθυνου Πιστοποίησης και με την αρωγή των Τεχνικών Εμπειρογνομώνων που διαθέτει, παρακολουθεί τουλάχιστον ανά τρίμηνο τις όποιες εξελίξεις των απαιτήσεων των σχετικών προτύπων και της κείμενης νομοθεσίας, ενημερώνοντας κατάλληλα το Αρχείο Εξωτερικών Εγγράφων και κοινοποιώντας τις σχετικές πληροφορίες στους Επιθεωρητές μέσω της ιστοσελίδας του Φορέα Πιστοποίησης όπου διαθέτουν πρόσβαση με συγκεκριμένους Κωδικούς και σε συγκεκριμένο χώρο της (δεσμευμένο αποκλειστικά για δική τους χρήση) ή με άλλο ισοδύναμο τρόπο κοινοποίησης. Σε περίπτωση εφαρμόσιμων αλλαγών υλοποιούνται όλες οι σχετικές διαδικασίες όπως Τεκμηρίωσης, Ανασκόπησης Νέων Εργασιών κλπ, καθώς και οι προβλεπόμενες σχετικές ενέργειες που αναφέρονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης.

1.4 Τα Εφαρμοζόμενα Πρότυπα

- ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17021:2006 Γενικά Κριτήρια Συμμόρφωσης για τους Φορείς Πιστοποίησης που προβαίνουν σε Επιθεώρηση και Πιστοποίηση Συστημάτων Διαχείρισης
- IAF GD2 Κατευθυντήρια Οδηγία της Διεθνούς Διαπίστευσης για την Εφαρμογή του Προτύπου ISO 17021 (Ο ΦΠ την εκλαμβάνει μόνο ως χρήσιμη Σύσταση)
- IAF GD6:2006 Κατευθυντήρια Οδηγία της Διεθνούς Διαπίστευσης για την Διαπίστευση Φορέων Πιστοποίησης Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- AGRO 2.1, Έκδοση 2^η, 28.02.2008 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Γεωργική Παραγωγή-Μέρος 1:Προδιαγραφή
- AGRO 2.2, Έκδοση 2^η, 28.02.2008 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Γεωργική Παραγωγή – Μέρος 2 Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη Φυτική Παραγωγή
- Κατευθυντήρια Οδηγία Agro 2, Έκδοση 2^η, 29.07.2009 για την εφαρμογή και πιστοποίηση του προτύπου Agro 2
- AGRO 2.2/1, Έκδοση 1^η, 29.07.2009 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Γεωργική Παραγωγή – Μέρος 2 Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη Καλλιέργεια Ροδακινιάς
- AGRO 2.2/2, Έκδοση 1^η, 29.07.2009 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Γεωργική Παραγωγή – Μέρος 2 Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη Καλλιέργεια Βάμβακος
- AGRO 2.2/3, Έκδοση 1^η, 29.07.2009 Διαχείριση Αγροτικού Περιβάλλοντος – Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στην Γεωργική Παραγωγή – Μέρος 2 Απαιτήσεις για την εφαρμογή στη Καλλιέργεια Ελιάς
- ΚΥΑ 267600/29.03.2007 (ΦΕΚ 510/Β/10.04.2007) Κριτήρια αναγνώρισης των Φορέων Πιστοποίησης AGRO από τον ΟΠΕΓΕΠ-AGROCERT
- ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2008 Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας-Απαιτήσεις
- ISO 14001 Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- ISO 14050 Διαχείριση Περιβάλλοντος - Λεξιλόγιο
- ISO 9000:2000 Συστήματα Διαχείρισης Ποιότητας-Θεμελιώδεις Αρχές και Λεξιλόγιο
- ΕΛΟΤ EN ISO 8402 Διαχείριση και Διασφάλιση Ποιότητας- Λεξιλόγιο
- ISO 19011:2002 Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Επιθεώρηση Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας ή/και Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

- ΕΣΔ-ΚΑΔ Κανονισμός Διαπίστευσης του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης

1.5 Ορισμοί

Κατά την εφαρμογή του παρόντος Ειδικού Κανονισμού ισχύουν οι ορισμοί που αναφέρονται στο Παράρτημα Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Οι όροι και διαδικασίες για τη υλοποίηση της αξιολόγησης / επιθεώρησης και την επακόλουθη ή μη χορήγηση σχετικής πιστοποίησης, παρατίθενται και περιγράφονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης ΣΔΠ του Φορέα Πιστοποίησης. Στα παρακάτω παρατίθενται εξειδικευμένες απαιτήσεις που σχετίζονται με την επιθεώρηση και πιστοποίηση συμμόρφωσης Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης (ΣΟΑΔ) κατά AGRO 2.1, όπως αυτό εξειδικεύεται στη Φυτική Παραγωγή κατά AGRO 2.2.

2.1 Πρόγραμμα Επιθεώρησης

2.1.1 Η απαιτούμενη συνολική χρονική διάρκεια της επιθεώρησης (συμπεριλαμβανομένης της Προαξιολόγησης στο πλαίσιο αρχικής πιστοποίησης ή επαναπιστοποίησης και της επιτήρησης) σε ανθρωποημέρες, καθορίζεται τεκμηριωμένα από τον Τεχνικό Διευθυντή ή το Συντονιστή Αξιολογήσεων του ΦΠ κατά την ανασκόπηση της αίτησης πιστοποίησης και αιτιολογείται επαρκώς σε σχετικό έντυπο, λαμβάνοντας υπόψη και τη σύσταση της ΚΟ IAF GD2 Annex 2 του Παραρτήματος Β του παρόντος. Ο καθορισμός γίνεται με γνώμονα παραμέτρους όπως το μέγεθος του επιθεωρούμενου οργανισμού και της γεωργικής εκμετάλλευσης, τη πολυπλοκότητα της λειτουργίας του, το εύρος των δραστηριοτήτων και τον αριθμό εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο πιστοποίησης, τον αριθμό του προσωπικού (εποχικού και μόνιμου) του οποίου οι ενέργειες επηρεάζουν και σχετίζονται με το εξεταζόμενο πεδίο, την έκταση κανονιστικών εγγράφων και διατάξεων που διέπουν τα γεωργικά προϊόντα που παράγονται, το βαθμό ετοιμότητας και διαθεσιμότητας που επιδεικνύει ο οργανισμός πριν την επιθεώρηση καθώς και τα ευρήματα παρελθόντων ανασκοπήσεων και εσωτερικών επιθεωρήσεων. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι η αρχική επιθεώρηση ή/και επαναπιστοποίηση περιλαμβάνει την αξιολόγηση συμμόρφωσης αριθμού παραγωγών, τουλάχιστον ίσου με τη τετραγωνική ρίζα του N, όπου N είναι ο συνολικός αριθμός των παραγωγών του ενεργού θύλακα κάθε συγκεκριμένης καλλιέργειας (πεδίο πιστοποίησης) – εξαιρούνται καλλιέργειες του ίδιου είδους πχ ροδάκινα, νεκταρίνια- που καλύπτει το επιθεωρούμενο Σύστημα Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης. Στην εκάστοτε επιθεώρηση επιτήρησης ο ελάχιστος αριθμός των παραγωγών ανά καλλιέργεια που επιθεωρείται, είναι το 80% του ανωτέρω αριθμού παραγωγών που ελέγχθηκε αρχικά. Η επιθεώρηση παραγωγών περιλαμβάνει τουλάχιστον έλεγχο τήρησης αρχείων παραγωγού, καταγραφών στα αντίστοιχα ημερολόγια αγρών, προσωπική συνέντευξη και επιτόπιο έλεγχο στα αγροτεμάχια του 30% του ανωτέρω δείγματος επιθεωρούμενων παραγωγών (αλλά όχι έλεγχο αγροτεμαχίων σε λιγότερους από τρεις παραγωγούς). Το δείγμα αγροτεμαχίων επιλέγεται με βάση το ιστορικό τους, το μέγεθός τους, το είδος της καλλιέργειας, τις γειτνιάζουσες καλλιέργειες, την ύπαρξη αγροτεμαχίων εντός προστατευόμενων περιοχών κλπ. Στον τριετή κύκλο της πιστοποίησης ελέγχονται όλα τα μέλη της εκάστοτε ομάδος. Επισημαίνεται ότι ο μέγιστος αριθμός παραγωγών που επιλέγονται για έλεγχο αγροτεμαχίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους πέντε (5)

ανά επιθεωρητή. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση εισόδου στο εφαρμοζόμενο ΣΟΑΔ αριθμού παραγωγών άνω του 25% των αρχικά ενταγμένων στην πιστοποιημένη ομάδα, τότε ο ΦΠ διενεργεί νέα πλήρη επιθεώρηση αξιολόγησης συμμόρφωσης και όχι απλή επιθεώρηση επιτήρησης. Επισημαίνεται ακόμη ότι ο ΦΠ λαμβάνει από κάθε πιστοποιημένη γεωργική εκμετάλλευση, σε ποσοτό 2% επί του συνολικού αριθμού παραγωγών της και σε ετήσια βάση, δείγματα προϊόντων προς ανάλυση για υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τα οποία και αποστέλλει σε κατάλληλα διαπιστευμένα εργαστήρια. Τα δείγματα σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι λιγότερα από ένα (1) για κάθε καλλιέργεια του πεδίου πιστοποίησης, ενώ η όλη δειγματολογία βασίζεται σε τεκμηριωμένη ανάλυση επικινδυνότητας.

2.1.2 Επισημαίνεται ότι ο Φορέας Πιστοποίησης για την πιστοποίηση διενεργεί Φάση 1 προ-αξιολόγησης η οποία περιλαμβάνει έλεγχο τεκμηρίωσης και επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης. Η επίσκεψη στις εγκαταστάσεις είναι δυνατόν να εξαιρεθεί από αυτή τη διαδικασία σε περίπτωση πολύ μικρής γεωργικής εκμετάλλευσης ή άλλη περίπτωση κατά την αιτιολογημένη κρίση του Γενικού Διευθυντή του Φορέα .

2.1.3 Επομένως είναι σαφές ότι η διενέργεια αξιολόγησης / επιθεώρησης στο πλαίσιο αρχικής πιστοποίησης ΣΟΑΔ περιλαμβάνει δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο (Προαξιολόγηση) δύναται να περιλαμβάνει και επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης. Το δεύτερο στάδιο (Τελική Αξιολόγηση/ επιθεώρηση) στο πλαίσιο επιθεώρησης/αξιολόγησης συμμόρφωσης αρχικής πιστοποίησης ή επαναπιστοποίησης περιλαμβάνει επίσκεψη σε όλες τις εγκαταστάσεις της επιθεωρούμενης γεωργικής εκμετάλλευσης. Τα συστατικά στοιχεία των δύο ανωτέρω σταδίων έχουν ως ακολούθως.

2.1.4 Το πρώτο στάδιο αξιολόγησης (προ-αξιολόγηση) περιλαμβάνει έλεγχο εγγράφων και στοιχείων της γραπτής τεκμηρίωσης του ΣΟΑΔ, συλλογή απαραίτητων πληροφοριών και εντοπισμό σημείων που χρήζουν αυξημένης προσοχής κατά την κύρια επιθεώρηση, δυνατότητα ενημέρωσης της επιθεωρούμενης εκμετάλλευσης για τυχόν αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπίσει πριν τη κύρια επιθεώρηση και αποσαφήνιση των λεπτομερειών της κύριας επιθεώρησης. Περιλαμβάνει και επίσκεψη στις εγκαταστάσεις εκτός εάν δεν κριθεί απαραίτητο και τεκμηριωθεί επαρκώς από τον Τεχνικό Διευθυντή. Το πρώτο στάδιο αξιολόγησης / επιθεώρησης μεταξύ άλλων, σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι οι κάτωθι απαιτήσεις ικανοποιούνται :

- Οι Διαδικασίες, το Πρόγραμμα Βελτίωσης με τα επί μέρους σχέδια διαχείρισης και το πρόγραμμα εσωτερικών επιθεωρήσεων της επιθεωρούμενης γεωργικής εκμετάλλευσης είναι επιχειρησιακά και εφαρμόζονται αποτελεσματικά οπωσδήποτε από της έναρξης της καλλιεργητικής περιόδου και στο σύνολο των αγροτεμαχίων των παραγωγών για τις καλλιέργειες του πεδίου πιστοποίησης. Ως πλήρης και ενιαία καλλιεργητική περίοδος λογίζεται η περίοδος που μεσολαβεί μεταξύ δύο διαδοχικών συγκομιδών στις ετήσιες δενδρώδεις καλλιέργειες ή στην άμπελο. Σε περίπτωση καλλιεργειών που ολοκληρώνονται σε χρόνο μικρότερο του έτους τότε η εφαρμογή του ΣΟΑΔ και η τήρηση των απαιτούμενων αρχείων απαιτείται για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο των τριών μηνών.
- Η επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση διαθέτει βάσει σχετικής Σύμβασης Συνεργασίας, Επιβλέποντα γεωπόνο ο οποίος είναι ενταγμένος σε μητρώο

του ΟΠΕΓΕΠ, είναι ΠΕ Γεωπόνος με σχετικό πτυχίο και διαθέτει τεκμηριωμένη εκπαίδευση 20 τουλάχιστον ωρών στις απαιτήσεις του Agro 2 καθώς και διετή εργασιακή εμπειρία (η απαίτηση ισχύει και για το Σύμβουλο της γεωργικής εκμετάλλευσης εφόσον υφίσταται)

- Η επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση διαθέτει, ως ανω, Επιβλέποντα γεωπόνο ανά 300 στρέμματα θερμοκηπιακών καλλιεργειών, 10.000 στρέμματα ετήσιων καλλιεργειών, 4.000 στρέμματα δενδρωδών καλλιεργειών και 1.500 στρέμματα αμπέλου.
- Έχει υλοποιηθεί τουλάχιστον μία πλήρης και κατάλληλη οριζόντια εσωτερική επιθεώρηση στο σύνολο του εφαρμοζόμενου ΣΟΑΔ (διαδικασίες και σχέδια διαχείρισης) από τεκμηριωμένα εκπαιδευμένο και τεχνικά ικανό εσωτερικό επιθεωρητή.
- Έχει υλοποιηθεί τουλάχιστον μία πλήρης και κατάλληλη Ανασκόπηση από τη διοίκηση της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Το εφαρμοζόμενο ΣΟΑΔ αναγνωρίζει όλες τις περιβαλλοντικές πτυχές της λειτουργίας του και τις διαχειρίζεται με τη δέουσα σημασία.
- Υφίστανται οι απαιτούμενες Άδειες λειτουργίας οιασδήποτε κατηγορίας και καλύπτονται με τεκμήρια οι νομικές απαιτήσεις κάθε δραστηριότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Το εφαρμοζόμενο ΣΟΑΔ είναι σχεδιασμένο με τρόπο που να επιτυγχάνει τους στόχους και τους σκοπούς της πολιτικής της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Οι εσωτερικές επιθεωρήσεις είναι αξιόπιστες και συμμορφούμενες με τις απαιτήσεις του προτύπου.
- Ο εντοπισμός περιπτώσεων και αδυναμιών στην εφαρμογή του ΣΟΑΔ που μπορεί να προκαλέσουν εμφάνιση δυνητικών μη συμμορφώσεων και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά τη διεξαγωγή της τελικής αξιολόγησης συμμόρφωσης

Για την ορθή υλοποίηση του πρώτου σταδίου, ο Φορέας Πιστοποίησης δύναται να ζητήσει από την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :

- Τη γραπτή τεκμηρίωση του ΣΟΑΔ και κατάλογο αντιστοίχισης εγγράφων της γραπτής τεκμηρίωσης του συστήματος με τις απαιτήσεις των παραγράφων των προτύπων AGRO.
- Πλήρη περιγραφή της γεωργικής εκμετάλλευσης και των διαδικασιών που ακολουθούνται στη παραγωγική δραστηριότητα.
- Τα σχέδια διαχείρισης του Προγράμματος Βελτίωσης και περιγραφή των μέσων επίτευξης διαρκούς βελτίωσης (μετρήσιμοι δείκτες των στόχων κλπ)
- Τα τεκμήρια επαλήθευσης των προσόντων του Επιβλέποντα γεωπόνου και του Συμβούλου (εφόσον υφίσταται Σύμβουλος)
- Κατάλογο με το υποχρεωτικό θεσμικό πλαίσιο και τις απαιτούμενες Άδειες από τις αρμόδιες αρχές.
- Το Πρόγραμμα Εσωτερικών Επιθεωρήσεων και τις σχετικές αναφορές.
- Αρχεία Ανασκοπήσεων από τη Διοίκηση, αρχεία Εσωτερικών Επιθεωρήσεων, Αναφορών μη Συμμορφώσεων και αντίστοιχων Διορθωτικών και Προληπτικών Ενεργειών για περίοδο τουλάχιστον 6 μηνών από την έναρξη εφαρμογής του ΣΟΑΔ ή των 12 τελευταίων μηνών.
- Αναφορές συμβάντων και εκτάκτων περιστατικών, παραβιάσεων της απαιτούμενης νομοθεσίας καθώς και τη σχετική αλληλογραφία με τις αρμόδιες Αρχές.

Επισημαίνεται και καθίσταται σαφές ότι όλα τα ανωτέρω δύναται να ελέγχονται διεξοδικά και κατά το δεύτερο στάδιο αξιολόγησης (τελική αξιολόγηση/επιθεώρηση).

2.1.5 Το δεύτερο στάδιο αξιολόγησης / επιθεώρησης (κύρια επιθεώρηση) λαμβάνει χώρα πάντοτε επιτόπου στις εγκαταστάσεις της επιθεωρούμενης γεωργικής εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένων και τυχόν εγκαταστάσεων πρώτης μεταποίησης, συσκευασίας/τυποποίησης, αποθήκευσης κλπ), κατά τη περίοδο συγκομιδής κάθε καλλιέργειας που περιλαμβάνει το πεδίο πιστοποίησης και σκοπό έχει να :

- Να επιβεβαιώσει ότι η λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης συμμορφώνεται με τους στόχους, τους σκοπούς και τη πολιτική που έχει η ίδια θέσει.
- Να επιβεβαιώσει τη συμμόρφωση του ΣΟΑΔ με τις απαιτήσεις που θέτουν τα πρότυπα και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Έμφαση δίνεται στον έλεγχο των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων της εκμετάλλευσης, της διάθεσης των απαιτούμενων πόρων από τη διοίκηση, της ορθής υλοποίησης των διαδικασιών και των σχεδίων διαχείρισης μέσω των αντίστοιχων αρχείων και τεκμηρίων, της συλλογής των κατάλληλων δεδομένων, της αξιοπιστίας των εσωτερικών επιθεωρήσεων και της συμμόρφωσης με τις νομικές απαιτήσεις. Το περιεχόμενο της κύριας επιθεώρησης εξειδικεύεται με αρκετή λεπτομέρεια ακολούθως στη παράγραφο 2.3 του παρόντος.

2.1.6 Ο Φορέας Πιστοποίησης δεν εκδίδει Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης για το σύνολο του οργανισμού, αν δεν ικανοποιηθεί για το βαθμό συμμόρφωσης και την άρση όποιων μη συμμορφώσεων κάθε εγκατάστασης ξεχωριστά. Το ανωτέρω μπορεί να τροποποιηθεί με γραπτή και επαρκώς αιτιολογημένη απόφαση του Τεχνικού Διευθυντή (τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία εκκρεμούν μη συμμορφώσεις από το σύστημα διαχείρισης του οργανισμού κατά μελών του. Τα μέλη αυτά μπορεί να περιληφθούν στο πιστοποιητικό συμμόρφωσης του οργανισμού αφού αξιολογηθούν οι μη συμμορφώσεις και η μεθοδολογία διενέργειας των εσωτερικών ελέγχων).

2.1.7 Ο Φορέας Πιστοποίησης μπορεί να αποδεχθεί τον εκ των υστέρων αποκλεισμό μιας εγκατάστασης ή ενός μέλους της ομάδας παραγωγών από το πεδίο πιστοποίησης επειδή το όποιο πρόβλημα σε αυτήν/αυτόν εμποδίζει την χορήγηση πιστοποίησης. Ο Φορέας Πιστοποίησης διατηρεί το δικαίωμα να συμπεριλάβει στο πρόγραμμα επιθεώρησης εγκαταστάσεις που κρίνει ότι αλληλεπιδρούν σε τέτοιο βαθμό με τις υπόλοιπες, ακόμα και αν η Γεωργική Εκμετάλλευση τις είχε αποκλείσει αρχικά από το αιτούμενο πεδίο πιστοποίησης.

2.1.8 Επιπρόσθετα ο Φορέας Πιστοποίησης απαιτεί όπως :

- Το ΣΟΑΔ σχεδιάζεται και διαχειρίζεται κεντρικά
- Το ΣΟΑΔ ανασκοπείται κεντρικά
- Όλες οι σχετικές εγκαταστάσεις (συμπεριλαμβανομένων των κεντρικών γραφείων) υπόκεινται στο πρόγραμμα εσωτερικών επιθεωρήσεων του οργανισμού και έχουν διενεργηθεί κατάλληλες εσωτερικές επιθεωρήσεις πριν την επιθεώρηση από το Φορέα Πιστοποίησης

- Ολόκληρος ο οργανισμός να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του ΣΟΑΔ
- Ο οργανισμός να τεκμηριώνει την ικανότητα και δυνατότητα να συλλέγει και να αναλύει δεδομένα και πληροφορίες (τροποποιήσεις γραπτής τεκμηρίωσης, παράπονα πελατών, εκτίμηση αποτελεσματικότητας διορθωτικών ενεργειών, εκτίμηση ευρημάτων ανασκοπήσεων και εσωτερικών επιθεωρήσεων) από τις διάφορες εγκαταστάσεις, καθώς και την δυνατότητα άσκησης διοίκησης επί αυτών, σε ότι αφορά την εφαρμογή του ΣΟΑΔ και τη σχετική συμμόρφωση με τις απαιτήσεις των αντίστοιχων προτύπων, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής οργανωτικών ή άλλων αλλαγών προς την κατεύθυνση αυτή.
- Ο εντοπισμός όποιων μη συμμορφώσεων σε κάποια επι μέρους γεωργική εκμετάλλευση ή/και εγκατάσταση, να σηματοδοτεί διερεύνηση από τον οργανισμό, ώστε να καθοριστεί αν και σε ποιο βαθμό επηρεάζονται οι υπόλοιπες γεωργικές εκμεταλλεύσεις και εγκαταστάσεις και αν τίθεται υπό συνολική αμφισβήτηση η συμμόρφωση όλου του Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης. Σε τέτοια περίπτωση οι όποιες διορθωτικές ενέργειες εφαρμόζονται σε όλες τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις ή/και εγκαταστάσεις και ο Φορέας συλλέγει σχετικά αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης από κάθε γεωργική εκμετάλλευση ή/και εγκατάσταση.

2.2 Διενέργεια της Αξιολόγησης / Επιθεώρησης

2.2.1 Οι αξιολογήσεις / επιθεωρήσεις (συμπεριλαμβανομένης και της προαξιολόγησης) διενεργούνται από την κατάλληλα ορισμένη Ομάδα Επιθεώρησης που δύναται να αποτελείται από Επιθεωρητές και Τεχνικούς Εμπειρογνώμονες υπό την καθοδήγηση και το συντονισμό ενός Επικεφαλής Επιθεωρητή, κάτω από αυστηρά προκαθορισμένο πλαίσιο και πρόγραμμα και σύμφωνα με τις Διαδικασίες, τις Οδηγίες Εργασίας και τα Έντυπα που έχει συντάξει ο Φορέας και αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του. Αυτές είναι οι ακόλουθες :

- Διαδικασία Πιστοποίησης και σχετικά Έντυπα
- Διαδικασία Επιτήρησης και Επαναξιολόγησης και σχετικά Έντυπα
- Διαδικασία Ελέγχου Χρήσης Λογότυπου και Σημάτων
- Διαδικασίες που αφορούν το Προσωπικό και σχετικά Έντυπα
- Διαδικασία Αμεροληψίας
- Διαδικασία Προστασίας της Εμπιστευτικότητας
- Γενικός Κανονισμός Πιστοποίησης,
- Ειδικός Κανονισμός Πιστοποίησης-AGRO 2.1 & 2.2
- Ειδικό Ερωτηματολόγιο Επιθεώρησης κατά AGRO

2.3 Περιεχόμενο Αξιολόγησης / Επιθεώρησης

2.3.1 Οι ενέργειες που συνθέτουν την αξιολόγηση / επιθεώρηση στο πλαίσιο της επιζητούμενης πιστοποίησης καθώς και οι μέθοδοι και τεχνικές που εφαρμόζονται, περιγράφονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης του Φορέα Πιστοποίησης. Στα παρακάτω περιγράφονται το περιεχόμενο της επιθεώρησης και αναφέρονται συνοπτικά οι πτυχές του Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης κατά AGRO 2.1 όπως αυτό εξειδικεύεται στη Φυτική Παραγωγή κατά AGRO 2.2, που ελέγχονται από το

Φορέα Πιστοποίησης και των οποίων αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής με τις αντίστοιχες απαιτήσεις που θέτουν τα δύο Ελληνικά πρότυπα. Ειδικότερα για τις περιπτώσεις πιστοποίησης καλλιέργειας ροδακινιάς, βάμβακος ή ελιάς λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις του Agro 2.1 όπως αυτές εξειδικεύονται κατά Agro 2.2/1, 2.2/2 και 2.2/3 αντίστοιχα. Στην αντίστοιχη Τεχνική Διαδικασία ΤΔ 31 και στο Παράρτημα ΣΤ του παρόντος ΕΚΠ, αναφέρονται με λεπτομέρεια όλα τα συστατικά στοιχεία που θέτουν τα πρότυπα και απαρτίζουν το ΣΟΑΔ και των οποίων την εφαρμογή εξετάζει ο Φορέας. Επισημαίνεται ότι η διενέργεια αξιολόγησης της συμμόρφωσης περιλαμβάνει δύο διακριτά στάδια (Στάδιο 1- Προαξιολόγηση και Στάδιο 2- Τελική Αξιολόγηση) τα οποία διενεργούνται υποχρεωτικά στις εγκαταστάσεις του επιθεωρούμενου οργανισμού, πλην της εξαίρεσης που περιγράφηκε προηγουμένα. Το χρονικό διάστημα μεταξύ 1^{ου} και 2^{ου} Σταδίου δεν μπορεί να υπερβεί τους έξι (6) μήνες και σε αντίθετη περίπτωση επαναλαμβάνεται πλήρως το Στάδιο 1 της Προαξιολόγησης. Επισημαίνεται ρητά, ότι αποτυχία του επιθεωρούμενου οργανισμού να συμμορφώνεται με βασικές απαιτήσεις, ο βαθμός συμμόρφωσης με τις οποίες διερευνάται κατά το Στάδιο 1, μπορεί να σηματοδοτήσει αδυναμία εκτέλεσης του Σταδίου 2. Τούτο καθίσταται σαφές και γραπτώς στον επιθεωρούμενο οργανισμό/επιχείρηση, ο οποίος δια του εκπροσώπου του λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση περί των αποτελεσμάτων της προαξιολόγησης. Το Στάδιο 1-Προαξιολόγηση έχει σαν κύριο αντικειμενικό σκοπό να διαπιστωθεί ο βαθμός ετοιμότητας που επιδεικνύει ο επιθεωρούμενος οργανισμός για την επιθεώρηση του Σταδίου 2 καθώς επίσης και να συλλεγούν όλα εκείνα τα αναγκαία δεδομένα και στοιχεία ώστε να σχεδιαστεί κατάλληλα και επαρκώς το πρόγραμμα της τελικής επιθεώρησης του Σταδίου 2, το οποίο σε κάθε περίπτωση θα επιβεβαιώσει και τα ευρήματα του Σταδίου 1.

2.3.2 Με ευθύνη του Επικεφαλής Επιθεωρητή διενεργείται η αξιολόγηση του Επιβλέποντος. Τα κριτήρια είναι : 1. επάρκεια χρόνου βάσει του μεγέθους της εκμετάλλευσης και των προϊόντων. 2. ακαδημαϊκά προσόντα. 3. γνώση στον σχετικό τομέα παραγωγής 4. γνώση του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης. 5. επάρκεια άσκησης των καθηκόντων του.

2.3.2 Οι **Απαιτήσεις για την υιοθέτηση Πολιτικής** με ευθύνη της Διοίκησης που διαθέτει την **αντίστοιχη** αρμοδιότητα (παρ. 4.2 του προτύπου AGRO 2.1), περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :

- Να αποδεικνύει η διοίκηση την καθιέρωση και εφαρμογή μιας πολιτικής Ολοκληρωμένης Διαχείρισης κατάλληλης για τη φύση και το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης και του είδους των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που την αφορούν.
- Να αποδεικνύει η διοίκηση τη δέσμευσή της αναφορικά με τη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία, κανονισμούς και προδιαγραφές που διέπουν τα γεωργικά προϊόντα και τον τρόπο λειτουργίας της καθώς και τη δέσμευσή της για τη διάθεση των αναγκαίων πόρων για την εφαρμογή και τήρηση του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης.
- Να προσδιορίζεται με ακρίβεια το πεδίο εφαρμογής του ΣΟΑΔ, δηλαδή τα προϊόντα ή/και κατηγορίες προϊόντων, καθώς και οι επιμέρους γεωργικές εκμεταλλεύσεις και εγκαταστάσεις που καλύπτει το σύστημα.
- Να καθιερώνεται πολιτική που να ανταποκρίνεται πλήρως στους στόχους της γεωργικής εκμετάλλευσης, στις νομικές υποχρεώσεις που αφορούν το περιβάλλον και τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα ως προς τον τρόπο παραγωγής και τις προδιαγραφές τους, στη πρόληψη της ρύπανσης, στη

διαρκή βελτίωση της διαχείρισης του περιβάλλοντος και της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων , λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τα νέα επιστημονικά δεδομένα και τις μεταβολές που επιφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο και στα κανονιστικά έγγραφα.

- Να διασφαλίζει ο Επικεφαλής σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα της Γεωργικής Εκμετάλλευσης ότι η καθιερωμένη πολιτική ολοκληρωμένη διαχείρισης είναι κατανοητή από το προσωπικό, αποδεκτή από τους συμμετέχοντες στην εκμετάλλευση, παρακολουθείται, εφαρμόζεται και τηρείται σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης και λειτουργίας και αναθεωρείται ως προς την συνεχιζόμενη καταλληλότητά της.

2.3.3 Οι **Απαιτήσεις του Προγραμματισμού** (παρ. 4.3 του προτύπου AGRO 2.1) περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :

- Να καθιερώσει, να εφαρμόσει και να διατηρεί ενήμερη και επίκαιρη τεκμηριωμένη διαδικασία η οποία να διασφαλίζει ότι όλοι οι γνωστοί δυνητικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι καθώς και τα γενικότερα περιβαλλοντικά θέματα που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα της, με τις επιπτώσεις τους, έχουν εντοπιστεί και αντιμετωπίζονται κατάλληλα και σύμφωνα με τις εξελίξεις του θεσμικού πλαισίου και της επιστημονικής γνώσης.
- Να καθιερώσει, να εφαρμόσει και να διατηρεί σε ισχύ τεκμηριωμένη διαδικασία που να διασφαλίζει τη συνεχή ενημέρωση με τις όποιες νομικές απαιτήσεις προϊόντων και τρόπου παραγωγής και λειτουργίας. Τα σχετικά εξωτερικά έγγραφα που ορίζουν και περιγράφουν τις σχετικές απαιτήσεις και προδιαγραφές πρέπει να είναι διαθέσιμα. Η Διαδικασία πρέπει να προσδιορίσει και να περιγράψει την αλληλεπίδραση και σχέση αυτών των προδιαγραφών και αντίστοιχων λειτουργιών παραγωγής με τυχόν περιβαλλοντικά θέματα, ώστε να γίνει σχετική ειδική αναφορά στο Πρόγραμμα Βελτίωσης.
- Να καθιερώσει τεκμηριωμένους σκοπούς και επιμέρους ρεαλιστικούς και σαφείς στόχους, που να αντανakλώνται σε σχετικούς μετρήσιμους δείκτες που θα είναι εφικτό να παρακολουθούνται. Οι σκοποί που τίθενται οφείλουν να ανταποκρίνονται στα κύρια περιβαλλοντικά θέματα, στις απαιτήσεις της νομοθεσίας για το περιβάλλον και τις προδιαγραφές των γεωργικών προϊόντων, στις τεχνολογικές και οικονομικές δυνατότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης και στις απαιτήσεις που θέτουν οι πελάτες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Να καταρτιστεί ένα Πρόγραμμα Βελτίωσης για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών και επιμέρους στόχων, όπου θα καταμερίζονται οι αρμοδιότητες και οι σχετικές ευθύνες και θα προβλέπονται οι πόροι, τα μέσα και το χρονοδιάγραμμα επίτευξης. Η δομή του Προγράμματος Βελτίωσης θα επιτρέπει την ενσωμάτωση νέων απαιτήσεων και λειτουργιών, την κατάλληλη αναθεώρηση και προσχεδιασμένη τροποποίηση ώστε αυτό να ανταποκρίνεται διαρκώς στις εκάστοτε απαιτήσεις και αλλαγές.

2.3.4 Οι **Απαιτήσεις για την Εφαρμογή του Προγράμματος Βελτίωσης** (παρ. 4.4 του προτύπου AGRO 2.1) περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :

- Να ορίζεται ένας Επικεφαλής της Γεωργικής Εκμετάλλευσης, ο οποίος με τη σειρά του θα επιλέξει κατάλληλο Επιβλέποντα που θα είναι αρμόδιος και υπεύθυνος για τη σύνταξη του Προγράμματος Βελτίωσης και των

επιμέρους σχεδίων διαχείρισης, για τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής και τήρησης του ΣΟΑΔ με βάση το πρότυπο AGRO 2.1, για την ενημέρωση προς τον Επικεφαλής και τη διοίκηση της γεωργικής εκμετάλλευσης για την αποτελεσματικότητα, καταλληλότητα και επίδοση του ΣΟΑΔ καθώς και για τις ανάγκες βελτίωσης του συστήματος.

- Να εντοπίζει τις ανάγκες κατάρτισης και επιμόρφωσης όλων των απασχολούμενων στη γεωργική εκμετάλλευση και να προνοεί και να διαθέτει τους δέοντες πόρους για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών. Πρέπει να καταρτίζεται σχετικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης και να τηρούνται αρχεία εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης που αποδεικνύουν την εφαρμογή του.
- Να διασφαλίσει μέσω τεκμηριωμένης διαδικασίας την εσωτερική επικοινωνία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων λειτουργίας εντός της ίδιας γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και την επικοινωνία με τρίτους ενδιαφερόμενους φορείς και πρόσωπα (πελάτες, αρμόδιες αρχές, ΟΠΕΓΕΠ, κλπ)
- Να καθιερώσει τεκμηριωμένη διαδικασία διαχείρισης (έκδοσης και ελέγχου) όλων των εγγράφων και δεδομένων που σχετίζονται με το ΣΟΑΔ
- Να σχεδιάσει, να συντάξει, να εφαρμόσει και να διατηρεί τεκμηριωμένες διαδικασίες που να περιγράφουν το αντικείμενο, τα συστατικά στοιχεία του ΣΟΑΔ και την αλληλεπίδρασή τους.
- Να καθιερώσει κατάλληλα ελεγχόμενα έγγραφα, η χρήση των οποίων εξασφαλίζει τη παρακολούθηση εφαρμογής του συστήματος, τη λειτουργία και τον έλεγχο των διαδικασιών (έλεγχος εγγράφων νοείται η έγκριση επάρκειάς τους πριν την έκδοση, η τακτική ανασκόπησή τους, η ταυτοποίηση και αναγνώριση των τροποποιήσεων, η διαθεσιμότητα και εξασφάλιση χρήσης μόνο των τρεχουσών εκδόσεων, η ευκρίνεια ανάγνωσης, η κατάλληλη διανομή και προσβασιμότητα σε αυτά κλπ)
- Να διατηρεί κατάλληλα ελεγχόμενα αρχεία τα οποία παρέχουν τα τεκμήρια συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις και αποτελεσματικής λειτουργίας του ΣΟΑΔ (απόδοση ταυτότητας, αποθήκευση, προστασία, ανάκτηση, χρόνοι διατήρησης, τελική διάθεση, προσβασιμότητα κλπ)
- Οι δραστηριότητες που αφορούν τα σημαντικά περιβαλλοντικά θέματα και την ποιότητα των γεωργικών προϊόντων, αναλύονται και περιγράφονται σε τεκμηριωμένες διαδικασίες λειτουργίας όπου αναφέρονται και τα Κριτήρια Ορθής Λειτουργίας, οι οποίες ενσωματώνονται στα αντίστοιχα επιμέρους Σχέδια Διαχείρισης του Προγράμματος Βελτίωσης, με τρόπο που να διευκολύνεται η εφαρμογή διορθωτικών ενεργειών, η υλοποίηση των οποίων εξασφαλίζει την επαναφορά εντός των καθιερωμένων σκοπών και στόχων όταν παρατηρούνται αποκλίσεις.
- Να καθιερώσει τεκμηριωμένες διαδικασίες διαρκούς ελέγχου της καταλληλότητας των εισροών και των υπηρεσιών τρίτων που σχετίζονται και επηρεάζουν τις δραστηριότητες που αφορούν τα περιβαλλοντικά θέματα. Να τηρούνται ενήμεροι για αυτές τις απαιτήσεις οι διάφοροι προμηθευτές και υπεργολάβοι της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Να καθιερώσει, με συστηματικό τεκμηριωμένο τρόπο, τη διενέργεια όλων των απαραίτητων ελέγχων και δοκιμών στα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα, ώστε να επαληθεύεται η συμμόρφωσή τους με τις προδιαγεγραμμένες απαιτήσεις.
- Να σχεδιάσει και να εφαρμόσει κατάλληλο σχέδιο διαχείρισης ενδεχόμενων κρίσεων, δυνητικών ατυχημάτων και εκτάκτων καταστάσεων (οφειλόμενων σε βιοτικούς ή/και αβιοτικούς παράγοντες), όπου θα περιλαμβάνεται τόσο ο τρόπος δράσης και αντιμετώπισης, με σκοπό την άρση των πιθανών επιπτώσεων στο περιβάλλον και στη ποιότητα των

γεωργικών προϊόντων, όσο και η μεθοδολογία εφαρμογής κατάλληλων μέτρων πρόληψης της εμφάνισής τους. Το σχέδιο πρέπει να επαληθεύεται με τακτικές ασκήσεις ετοιμότητας.

- Να συντάξει και να υιοθετήσει τεκμηριωμένη διαδικασία που να καθιστά εφικτή την ιχνηλασιμότητα των γεωργικών προϊόντων σε όλα τα στάδια παραγωγής, από την αρχική προέλευση, την ενδιάμεση επεξεργασία και μέχρι τη τελική διάθεση στο πελάτη.

2.3.5 Οι Απαιτήσεις για τον Έλεγχο του Συστήματος (παρ. 4.5 του προτύπου AGRO 2.1) περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :

- Να καθιερώσει, με συστηματικό και τεκμηριωμένο τρόπο, για όλες τις λειτουργίες της που υπόκεινται σε έλεγχο και επιδρούν με μετρήσιμο τρόπο στο περιβάλλον και στα προϊόντα, μέτρα ελέγχου, αξιολόγησης και παρακολούθησης της διαρκούς συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, με τους σκοπούς και τους επιμέρους στόχους που έχουν τεθεί και της συνεχούς βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος.
- Να καθιερωθούν και να εφαρμόζονται κατάλληλες τεκμηριωμένες διορθωτικές ή/και προληπτικές ενέργειες, η υλοποίηση των οποίων εξασφαλίζει την επαναφορά, των λειτουργιών που αποκλίνουν, εντός σκοπών και στόχων που έχουν τεθεί.
- Να τηρούνται τα κατάλληλα αρχεία που τεκμηριώνουν τη λειτουργία του συστήματος, σε συνθήκες ασφάλειας, και προστασίας από ζημία και φθορά, για ικανό χρονικό διάστημα και με τρόπο που να διευκολύνει την άμεση ανάκτηση δεδομένων (ενδεικτικά αναφέρονται Αρχεία αλληλογραφίας, εξωτερικών εγγράφων, τοπογραφικών σχεδίων, προμηθευτών και προμηθειών, διαχείρισης εξοπλισμού, ελέγχων και δοκιμών, δελτίων γεωργικών προειδοποιήσεων κλπ)
- Να ελέγχεται μέσω τεκμηριωμένης διαδικασίας το όποιο μη συμμορφούμενο προϊόν (δηλαδή αυτό που παρήχθη με κάποιο κρίσιμο σημείο εκτός ελέγχου) ώστε να εξασφαλίζεται ο αποκλεισμός διάθεσης και κατανάλωσης, καθώς και η διερεύνηση των αιτιών εμφάνισής του, που μπορεί να οδηγήσουν σε διορθωτικές ενέργειες και τροποποίηση των διαδικασιών.
- Να επιτυγχάνεται μέσω τεκμηριωμένης διαδικασίας ο ορθός χειρισμός ή/και η μη διάθεση ή/και η ανάκληση των μη συμμορφούμενων προϊόντων, καθώς και η σχετική κοινοποίηση ή ενημέρωση αρμόδιων ενδιαφερόμενων ή/και θιγόμενων.
- Να υλοποιείται ολοκληρωμένη, τεκμηριωμένη διαχείριση των μεθόδων και συσκευών μέτρησης και παρακολούθησης των λειτουργιών, όπως διακρίβωση και επαλήθευση, έλεγχοι και συντηρήσεις, προστασία από ζημιές και φθορές, ταυτοποίηση και αναγνώριση αποκλίσεων από τη δέουσα κατάσταση με βάση αναγνωρισμένα πρότυπα και μεθόδους
- Να καθιερώσει τεκμηριωμένη διαδικασία που εξασφαλίζει την περιοδική αξιολόγηση , δηλαδή τρόπους και μεθόδους τακτικών επιθεωρήσεων περί της ορθής εφαρμογής του ΣΟΑΔ, από τον Επιβλέποντα ή/και από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, συμπεριλαμβανομένου κατάλληλου προγράμματος, καταγραφής ευρημάτων επιθεώρησης και ενημέρωσης της διοίκησης της γεωργικής εκμετάλλευσης. Η χρήση όποιων εξωτερικών ειδικών, πρέπει να διέπεται από γραπτή συμφωνία που αναλύει με σαφήνεια τις αρμοδιότητες και υπευθυνότητες που τους ανατίθενται από τη γεωργική εκμετάλλευση.

- 2.3.6 Οι **Απαιτήσεις για την Ανασκόπηση** του ΣΟΑΔ (παρ. 4.6 του προτύπου AGRO 2.1) περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση :
- Να καθιερώνονται προγραμματισμένες ανασκοπήσεις από τη διοίκηση που να οδηγούν στην απόδειξη διαρκούς συμμόρφωσης με τις εκάστοτε ισχύουσες απαιτήσεις και στη συνεχή βελτίωση του εφαρμοζόμενου ΣΟΑΔ, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα προηγούμενων επιθεωρήσεων και τις μεταβολές στα δεδομένα, την ανατροφοδότηση από πελάτες, την πορεία εφαρμογής διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών, τις αποφάσεις προηγούμενων ανασκοπήσεων κλπ.
  - Να καθιερώσει τεκμηριωμένες διαδικασίες που εξασφαλίζουν ότι η γεωργική εκμετάλλευση διατηρείται ενήμερη για νέα προϊόντα και αλλαγές στις υπηρεσίες, στις μεθόδους και εξοπλισμούς παραγωγής, στις εγκαταστάσεις παραγωγής, στη χωροθέτηση και συντήρηση συσκευών και μηχανημάτων παραγωγής, στα προσόντα του προσωπικού, στις απαιτήσεις πελατών, συμβάσεων και νομοθεσίας, στα παράπονα πελατών, στα επιστημονικά δεδομένα κλπ και που οφείλουν να ενσωματωθούν κατάλληλα στο σχεδιασμό του ΣΟΑΔ.
- 2.3.7 Οι ανωτέρω γενικές απαιτήσεις ενός Συστήματος Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης εξειδικεύονται στη περίπτωση της Φυτικής Παραγωγής, μέσω του Προτύπου AGRO 2.2. Ακολουθεί η συνοπτική παράθεση των τεχνικών απαιτήσεων που αυτό θέτει για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που δραστηριοποιούνται στη Φυτική Παραγωγή και τη συμμόρφωση με τις οποίες οφείλει να αξιολογεί ο Φορέας Πιστοποίησης με την Ομάδα Επιθεώρησης που καθορίζει. Επισημαίνεται ότι οι λεπτομέρειες των απαιτήσεων που θέτει το Πρότυπο AGRO 2.2, παρατίθενται στη Τεχνική Διαδικασία ΤΔ 31 του Φορέα Πιστοποίησης. Ο παρών Ειδικός Κανονισμός εφαρμόζεται πάντα σε συνδυασμό με την ΤΔ 31.
- 2.3.8 Οι τεχνικές απαιτήσεις του ΣΟΑΔ για περίπτωση Φυτικής Παραγωγής που τίθενται από το Πρότυπο AGRO 2.2 , περιλαμβάνουν τις εξής ελάχιστες απαιτήσεις για την επιθεωρούμενη γεωργική εκμετάλλευση και το Πρόγραμμα Βελτίωσης που συντάσσει και εφαρμόζει:
- Να καθιερώσει τεκμηριωμένες διαδικασίες που εξασφαλίζουν ότι η γεωργική εκμετάλλευση διαχειρίζεται ορθώς (πιστοποιημένοι προμηθευτές και αναγνωρισμένα φυτώρια, τήρηση νομικών απαιτήσεων και ευρωπαϊκών οδηγιών, κατάλληλη εκλογή υλικού κλπ) το πολλαπλασιαστικό υλικό που χρησιμοποιεί (παρ. 4.1& 4.2 του AGRO 2.2), σε ότι αφορά τις πολυετείς καλλιέργειες, τις ετήσιες καλλιέργειες, τις πιθανές επεμβάσεις στο πολλαπλασιαστικό υλικό πριν τη χρήση, το ιδιοπαραγόμενο πολλαπλασιαστικό υλικό, τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και τις γενικές καλλιεργητικές φροντίδες.
  - Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης των εδαφών που εκμεταλλεύεται (παρ. 4.3 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως την ύπαρξη τοπογραφικών σχεδίων ή σκαριφημάτων των αγροτεμαχίων, την καταλληλότητα των εδαφών μέσω αναλύσεων και περιγραφής της εδαφοτομής, τη διατήρηση και αύξηση της οργανικής ουσίας και της βιολογικής δραστηριότητας του εδάφους, την επιλογή των κατάλληλων μηχανημάτων για την μηχανική κατεργασία του εδάφους, την αποφυγή φαινομένων συμπίεσης, διάβρωσης και χημικής απολύμανσης του εδάφους, την αμειψισπορά.
  - Να παρακολουθεί με συστηματικό και επαρκή τρόπο τα μετεωρολογικά

δεδομένα της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης και της τήρησης αντίστοιχου ιστορικού κλιματολογικών συνθηκών (παρ. 4.4 του AGRO 2.2)

- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης της θρέψης των φυτών (παρ. 4.5 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως τις απαιτήσεις της καλλιέργειας σε θρεπτικά στοιχεία, τις συστάσεις για την ποσότητα και το τύπο του λιπάσματος, τη καταγραφή και αρχειοθέτηση των στοιχείων εφαρμογών λιπασμάτων, την επιλογή του κατάλληλου χρόνου και συχνότητας εφαρμογής λιπάσματος, τα επίπεδα νιτρικών και φωσφορικών αλάτων στα νερά, την επιλογή και ορθή διαχείριση των λιπασματοδιανομών, την αποθήκευση των λιπασμάτων, τη καταλληλότητα της κοπριάς και άλλων υλικών για οργανική λίπανση.
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης του νερού της άρδευσης των καλλιεργειών (παρ. 4.6 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως τις νόμιμες και ρυθμιστικές διαδικασίες της άντλησης και χρήσης, την χρήση των συνιστώμενων από το Υπ. Γεωργίας ποσοτήτων, τον ορθό υπολογισμό των απαιτήσεων σε νερό, την μέθοδο άρδευσης, την καταλληλότητα της ποιότητας του νερού άρδευσης, τη παροχή αρδευτικού νερού από ανανεώσιμες πηγές.
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης της φυτοπροστασίας (παρ. 4.7 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως την αξιολόγηση της πιθανότητας εμφάνισης και της επίπτωσης του οργανισμού στόχου, τη μέθοδο αντιμετώπισης, τα προσχεδιασμένα μέτρα έκτακτης ανάγκης, την εκλογή κατάλληλων μεθόδων και μέσων φυτοπροστασίας, την εφαρμογή Συστημάτων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας, την εκλογή κατάλληλου τύπου, χρόνου και ποσότητας φυτοπροστατευτικού μέσου, την ορθή καταγραφή των στοιχείων εφαρμογής του φυτοπροστατευτικού μέσου, τη χρήση μέσων ατομικής προστασίας, το χρόνο αναμονής πριν τη συγκομιδή, την ορθή διαχείριση και συντήρηση του εξοπλισμού και των μέσων ψεκασμού, την ορθή απόρριψη του πλεονασματικού ψεκαστικού υγρού και των αποβλήτων πλύσης βυτίων και δεξαμενών, την αποθήκευση και φύλαξη των φυτοπροστατευτικών μέσων, τις αναλύσεις υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε κατάλληλα εργαστήρια, τη διαχείριση των κενών συσκευασίας φυτοπροστατευτικών μέσων, τη καταστροφή ληγμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης της συγκομιδής και των μετασυλλεκτικών ενεργειών (παρ. 4.8 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως το κατάλληλο τρόπο και χρόνο συγκομιδής, την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, το πλύσιμο των προϊόντων μετά τη συλλογή, τη χρήση χημικών μέσων μετά τη συγκομιδή, τη συσκευασία και την αποθήκευση των γεωργικών προϊόντων.
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης του εξοπλισμού και της κατανάλωσης ενέργειας (παρ. 4.9 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως την εξοικονόμηση ενέργειας και την ορθή συντήρηση, επισκευή και χρήση μηχανημάτων, εργαλείων και εξοπλισμού σύμφωνα με τις νομικές απαιτήσεις.
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης των ρύπων και της ανακύκλωσης (παρ. 4.10 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως τον εντοπισμό όλων των ρύπων και της πηγής προέλευσής τους, τη φύση και το είδος τους, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης τους.
- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας (παρ. 4.11 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει

ζητήματα όπως την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από τις διάφορες δραστηριότητες και τους τρόπους σύννομης αντιμετώπισής τους, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και της άγριας ζωής, την ορθή χρήση των μη παραγωγικών χώρων της εκμετάλλευσης.

- Να καταστρώσει κατάλληλο Σχέδιο Διαχείρισης της υγιεινής, ασφάλειας και κατάρτισης των εργαζομένων (παρ. 4.12 του AGRO 2.2), το οποίο να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως τη συμμόρφωση με κανόνες υγιεινής και ασφάλειας, τη διαρκή εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού, την αντιμετώπιση ατυχημάτων, τη σήμανση χώρων και εξοπλισμού, τη προστασία κατά τη χρήση γεωργικού εξοπλισμού και μηχανημάτων, τη προστασία κατά τη χρήση και χειρισμό φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

2.4 Αξιολόγηση της Συμμόρφωσης

Η αξιολόγηση του βαθμού συμμόρφωσης της γεωργικής εκμετάλλευσης και οι σχετικές τεχνικές και ενέργειες που ακολουθούνται, με ευθύνη του Επικεφαλής Επιθεωρητή, περιγράφονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης. Η σχετική αξιολόγηση στηρίζεται στο βαθμό ικανοποίησης, με βάση αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία, που θα επιτευχθεί από την Ομάδα Επιθεώρησης ως προς την συμμόρφωση της γεωργικής εκμετάλλευσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις του προτύπου που περιγράφηκαν ανωτέρω και που αποτελούν τα κριτήρια που έχει θέσει και ο Φορέας Πιστοποίησης, συμπεριλαμβανομένων και των κριτηρίων που έχουν τεθεί σχετικά με τη χρήση του συνδυασμένου λογότυπου του Φορέα και των άλλων που απορρέουν από τις υποχρεώσεις της Διαπίστευσης που διαθέτει. Το χρονικό διάστημα που διαθέτει ο ΦΠ στον επιθεωρούμενο οργανισμό για τη τεκμηριωμένη άρση των μη συμμορφώσεων που εντοπίζονται κατά την επιθεώρηση αξιολόγησης συμμόρφωσης και την αποστολή των σχετικών τεκμηρίων, δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Εάν ο επιθεωρούμενος οργανισμός αδυνατεί να αποστείλει τα αναγκαία τεκμήρια εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος τότε ο ΦΠ είτε αποφασίζει αρνητικά για τη χορήγηση πιστοποίησης, είτε ανακαλεί τη χορηγηθείσα πιστοποίηση.

2.5 Επαναξιολόγηση/Επαναπιστοποίηση

2.5.1 Αν κριθεί σκόπιμη η υλοποίηση πλήρους επαναξιολόγησης είτε λόγω χαμηλού βαθμού συμμόρφωσης του ΣΟΑΔ της γεωργικής εκμετάλλευσης με τις απαιτήσεις του προτύπου, είτε λόγω προσθήκης αριθμού παραγωγών άνω του 25% του αρχικά δηλωμένου αριθμού παραγωγών, είτε λόγω λήξης της τριετούς διάρκειας ισχύος της αρχικής πιστοποίησης (επίσκεψη αξιολόγησης/επαναπιστοποίησης του τρίτου έτους) τότε αυτή εκτελείται με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την αρχική αξιολόγηση / επιθεώρηση με διενέργεια Προαξιολόγησης και Τελικής Αξιολόγησης. Αίτηση δεν είναι απαραίτητο να υποβληθεί εκ νέου, εκτός εάν έχουν συμβεί σημαντικές μεταβολές στο εφαρμοζόμενο ΣΟΑΔ ή επιζητείται επέκταση του πεδίου πιστοποίησης.

2.5.2 Για τις ανάγκες επαναξιολόγησης/επαναπιστοποίησης δύναται η Ομάδα Επιθεώρησης που ορίζεται, να είναι διαφορετικής σύνθεσης ως προς τα

πρόσωπα, από την Ομάδα που επιτέλεσε την αρχική επιθεώρηση ή/και τις ενδιάμεσες υποχρεωτικές επιτηρήσεις του πρώτου και του δεύτερου έτους ισχύος της αρχικής πιστοποίησης.

2.6 Αιφνιδιαστικές ή Έκτακτες Επιθεωρήσεις

2.6.1 Πέραν των προγραμματισμένων Επιθεωρήσεων Αξιολόγησης / Επιτήρησης θα διενεργούνται σε ετήσια βάση και σε ποσοστό τουλάχιστον 10% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων (Γ.Ε.) που πιστοποιεί ο Φορέας Πιστοποίησης (Φ.Π.), αιφνιδιαστικές ή έκτακτες επιθεωρήσεις (ήτοι επιθεωρήσεις με έγγραφη προειδοποίηση 24 ή 48 ωρών) και οπωσδήποτε σε περιπτώσεις υπόνοιας, καταγγελιών ή όταν ο Φ.Π. το κρίνει απαραίτητο, προκειμένου να διαπιστώνει τη συνεχή τήρηση των απαιτήσεων του προτύπου AGRO 2 και της Κατευθυντήριας Οδηγίας Agro 2 (29.07.2009 / Εκδ.2^η). Σε ενδεχόμενη περίπτωση που ο συνολικός αριθμός των πιστοποιημένων Γ.Ε. είναι μικρότερος από 10, τότε θα πρέπει να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον μια έκτακτη πλήρης επιθεώρηση. Επισημαίνεται ότι άρνηση της ΓΕ να αποδεχθεί τη διενέργεια της έκτακτης επιθεώρησης για οποιοδήποτε λόγο, σηματοδοτεί την εκ νέου έγγραφη ειδοποίησή της για αιφνιδιαστική επιθεώρηση σε χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα ημέρες. Σε περίπτωση νέας άρνησης τότε ο ΦΠ ανακαλεί άμεσα τη χορηγηθείσα πιστοποίηση.

2.7 Χορήγηση Πιστοποίησης

- 2.7.1 Οι όροι και διαδικασίες χορήγησης της πιστοποίησης περιγράφονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης.
- 2.7.2 Μεταφορές πιστοποιητικών από άλλους φορείς δεν γίνονται, σε τέτοιες περιπτώσεις οι πελάτες θεωρούνται νέοι και ακολουθούνται όλες οι διαδικασίες που αφορούν αρχική αξιολόγηση.
- 2.7.3 Το Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης παραδίδεται ιδιοχείρως ή με συστημένη αλληλογραφία στον χορηγηθέντα την Πιστοποίηση.
- 2.7.4 Σε ότι αφορά ειδικά την έκδοση Πιστοποιητικών Συμμόρφωσης που αφορούν οργανισμούς με πολλαπλές εγκαταστάσεις, όπως αυτοί περιγράφηκαν στην παράγραφο 2.1 του παρόντος, επισημαίνονται τα ακόλουθα:
- Ένα και μοναδικό Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης εκδίδεται επ' ονόματι των κεντρικών γραφείων του οργανισμού
  - Ενημερωμένος κατάλογος όλων των σχετιζόμενων με τη πιστοποίηση εγκαταστάσεων και ονομάτων μελών της πιστοποιημένης ομάδος (εάν η πιστοποίηση δεν αφορά νομικό πρόσωπο) παρατίθεται είτε στο πιστοποιητικό το ίδιο είτε σε επισυναπτόμενο παράρτημα. Ο οργανισμός οφείλει να ενημερώνει το Φορέα για όποιες εγκαταστάσεις παύουν να λειτουργούν. Η μη ενημέρωση αποτελεί αιτία αναστολής ή/και ανάκλησης της πιστοποίησης
  - Η περιγραφή στο πεδίο πιστοποίησης κάνει ρητή αναφορά στο γεγονός της υλοποίησης όλων ή ποίου μέρους των σχετικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει, στις διάφορες εγκαταστάσεις. Το πεδίο πιστοποίησης κάνει αναφορά στα προϊόντα (ομαδοποιημένα ανά κατηγορία ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ – ΑΡΟΤΡΙΑΙΑ - ΔΕΝΔΡΩΔΗ και άλλα) για τα οποία υπάρχει η ικανότητα παραγωγής και έχει επιβεβαιωθεί αυτή κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης. Η

πιστοποίηση αφορά αγροτεμάχιο και σύστημα διαχείρισης ΟΧΙ ΠΡΟΙΟΝ.

- Επιπρόσθετο πιστοποιητικό για κάθε εγκατάσταση ξεχωριστά δύναται να εκδοθεί, αρκεί το πεδίο πιστοποίησης να είναι ταυτόσημο ή να αποτελεί σαφές υποσύνολο του πεδίου του οργανισμού και να παραπέμπει ευθέως στο Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης του οργανισμού
- Πρόσθετες εγκαταστάσεις δύναται να περιληφθούν στο σχετικό κατάλογο στο πλαίσιο επιτήρησης ή/και επαναξιολόγησης
- Προσωρινές εγκαταστάσεις όπως περιστασιακές επιμέρους γεωργικές εκμεταλλεύσεις που στήνονται από έναν οργανισμό, δεν λογίζονται ως μέρος του οργανισμού και δεν καλύπτονται από το πιστοποιητικό.
- Επίσης καθιερώνεται υποχρεωτική επισήμανση Πιστοποιημένων Γεωργικών Προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης με σχετικές ενδείξεις και στοιχεία του πιστοποιημένου φορέα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις που καθορίζονται με απόφαση του Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π για το κάθε πεδίο έγκρισης και πιστοποίησης και περιγράφονται στο άρθρο 13 της ΚΥΑ 267623 / 28.08.07

2.7.5 Υπόδειγμα του χορηγούμενου Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης υπάρχει στο Παράρτημα Γ του παρόντος Ειδικού Κανονισμού Πιστοποίησης. Αυτό περιέχει τουλάχιστον την ακόλουθη πληροφόρηση :

- Επωνυμία και Διεύθυνση της γεωργικής εκμετάλλευσης (επιχείρησης/ οργανισμού) που πιστοποιείται
- Την ημερομηνία έναρξης ισχύος της πιστοποίησης (ταυτίζεται με την ημερομηνία λήψης απόφασης χορήγησης)
- Την ημερομηνία λήξης ισχύος της πιστοποίησης (τρία έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μείον μία ημέρα)
- Το ακριβές Πεδίο Πιστοποίησης της πιστοποιημένης γεωργικής εκμετάλλευσης (οργανισμού/ επιχείρησης)
- Αναφορά στον Φορέα Πιστοποίησης και στον Φορέα Διαπίστευσης
- Έναν μοναδικό αριθμό ταυτοποίησης
- Την υπογραφή, σφραγίδα και το συνδυασμένο λογότυπο του Φορέα Πιστοποίησης
- Επισυναπτόμενο παράρτημα (όπου εφαρμόζει), αναπόσπαστο μέρος του πιστοποιητικού, με διευκρινήσεις επί του πεδίου πιστοποίησης /εφαρμογής όπως εξαιρέσεις, εγκαταστάσεις που αφορά κλπ

2.7.6 Διευκρινίζεται ότι η έκδοση του Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης επιβεβαιώνει μεν τη συμμόρφωση της γεωργικής εκμετάλλευσης (επιχείρησης / οργανισμού) με τις απαιτήσεις των προτύπων στα οποία εδράζει το ΣΟΑΔ που εφαρμόζεται, δεν αφορά όμως και δεν παρέχει καμία μορφής εξουσιοδότηση ή έγκριση για την παροχή υπηρεσιών ή/και την παραγωγή και διάθεση κατάλληλων γεωργικών προϊόντων ή/και για την επίτευξη συγκεκριμένων επιπέδων περιβαλλοντικών επιδόσεων της λειτουργίας, των δραστηριοτήτων και των προϊόντων της.

2.7.7 Σχετικά με την περίπτωση χορήγησης πιστοποίησης ταυτόχρονα και για ΣΔΠ και για ΣΟΑΔ ή με την περίπτωση ενσωμάτωσης ΣΟΑΔ σε ισχύον πιστοποιημένο ΣΔΠ , ο Φορέας Πιστοποίησης ΜΕΙΩΝΕΙ τις απαιτήσεις του σχετικά με τις συνολικές ανθρωποημέρες επιθεώρησης, σε σχέση με τα κριτήρια και τις απαιτήσεις που τεκμηριώνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΙΣΧΥΣ, ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

3.1 Ισχύς Πιστοποίησης

3.1.1 Η περίοδος ισχύος της πιστοποίησης είναι τρία (3) έτη από την ημερομηνία πιστοποίησης που αναγράφεται στο Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης, υπό την ελάχιστη προϋπόθεση της ετήσιας επιτήρησης. Συγκεκριμένα η 1^η επιτήρηση διενεργείται εντός 12 μηνών από της ημερομηνίας ολοκλήρωσης του 2^{ου} Σταδίου της αρχικής επιθεώρησης και η 2^η επιτήρηση εντός 12 μηνών από της ημερομηνίας διεξαγωγής της 1^{ης} επιτήρησης. Ο Φορέας Πιστοποίησης διατηρεί το δικαίωμα και εφόσον κριθεί σκόπιμο σχετικά, να προβεί και σε περισσότερες της μίας επισκέψεις επιτήρησης εντός του ίδιου έτους. Καταβάλεται προσπάθεια η ετήσια επιτήρηση να διενεργείται πάλι κατά τη διάρκεια συγκομιδής ενός προϊόντος της καλλιέργειας.

3.1.2 Η πιστοποίηση χάνει την ισχύ της όταν συντρέχουν οι λόγοι που περιγράφονται στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης, καθώς και στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος Ειδικού Κανονισμού Πιστοποίησης.

3.2 Ανανέωση Πιστοποίησης

Οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις αναφέρονται εκτενώς στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης.

3.3 Επαναπιστοποίηση

Οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις αναφέρονται εκτενώς στο Γενικό Κανονισμό Πιστοποίησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΕΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

4.1.1 Αλλαγή Φορέα Πιστοποίησης

Μια πιστοποιημένη για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης γεωργική εκμετάλλευση, δύναται να αποχωρήσει από το Φ.Π., ακόμη και κατά τη διάρκεια ισχύος του Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης και να συμβληθεί με άλλο Φορέα υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- να καταγγείλει εγγράφως τη σύμβαση που έχει υπογράψει με τον πρώτο Φορέα,
- να ενημερώσει σχετικά τον ΟΠΕΓΕΠ, αναφέροντας με σαφήνεια τους λόγους καταγγελίας της σύμβασης καθώς και το όνομα του νέου Φορέα Πιστοποίησης στον οποίο προτίθεται να ενταχθεί,
- να υποβάλλει νέα αίτηση ένταξης στο σύστημα ελέγχου του νέου Φορέα.

4.1.2 Προϋποθέσεις αποδοχής αιτήματος πιστοποίησης Γ.Ε. από άλλο Φορέα

Για την αποδοχή από την Q-check αιτήματος Γ.Ε. για πιστοποίηση, που έχει αποχωρήσει από άλλο Φορέα θα πρέπει να μην ισχύει κάποιο από τα ακόλουθα:

- να εκκρεμεί διενέργεια οποιουδήποτε είδους Επιθεώρησης που να έχει ανακοινωθεί (προαναγγελθεί) σε διάστημα 15 ημερών,
- να εκκρεμούν διαδικασίες αξιολόγησης ευρημάτων Επιθεώρησης, χημικών αναλύσεων ή επιβολής κυρώσεων προ της ημερομηνίας καταγγελίας της σύμβασης,
- να υφίσταται κύρωση απαγόρευσης χρήσης των σχετικών όρων, ενδείξεων, σημάτων σχετικά με το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΡΧΕΙΑ

5.1 Τήρηση Αρχείων

5.1.1 Ο Φορέας Πιστοποίησης διατηρεί Αρχείο Πιστοποίησης και Επιτήρησης, σε συνθήκες ασφάλειας και εμπιστευτικά, για όλη τη χρονική περίοδο λειτουργίας και δραστηριοποίησής του. Σε αυτό έχουν απεριόριστη πρόσβαση τα εντεταλμένα στελέχη του Φορέα Διαπίστευσης ενώ οι πελάτες μόνο στους υποφακέλους έργων πιστοποίησης που τους αφορούν.

5.2 Περιεχόμενα Αρχείου Πιστοποίησης και Επιτήρησης

5.2.1 Ένας ενημερωμένος κατάλογος όλων των πιστοποιημένων γεωργικών εκμεταλλεύσεων (οργανισμών/ επιχειρήσεων) με παρεχόμενη πληροφόρηση για το πεδίο πιστοποίησης / εφαρμογής και τις επιμέρους γεωργικές

εκμεταλλεύσεις ή/και εγκαταστάσεις που αφορά καθώς και τον σχετικό τομέα οικονομίας με βάση τη Κωδικοποίηση κατά NACE (Κανονισμός ΕΟΚ 761/93) .

5.2.2 Το πρόγραμμα επιτήρησης των έργων πιστοποίησης

5.2.3 Ένας διακριτός υποφάκελος για κάθε έργο πιστοποίησης που ανελήφθη συμπεριλαμβανομένων έργων που αφορούν γεωργικές εκμεταλλεύσεις των οποίων έχει λήξει ή ανακληθεί η πιστοποίηση ή δεν χορηγήθηκε αυτή για οποιονδήποτε λόγο κατά την αξιολόγηση / επιθεώρηση και ο οποίος περιέχει :

- * Έντυπα Αιτήσεων και Ανασκόπησης Αιτήσεων και Συμβάσεων
- * Έκθεση Αξιολόγησης / Επιθεώρησης και όλα τα σχετικά Έντυπα που την απαρτίζουν
- * Αντίγραφο του Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης που εκδόθηκε
- * Οιαδήποτε αποδεικτικά στοιχεία ελήφθησαν ως τεκμήρια άρσης μη συμμορφώσεων και προβλημάτων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Ορισμοί σχετικοί με την Πιστοποίηση κατά AGRO 2.1 και 2.2

Πεδίο Πιστοποίησης

Η/οι καλλιέργεια/ες στην/ις οποία/ες εφαρμόζεται το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης κατά το πρότυπο AGRO 2.

Επιθεώρηση Αξιολόγησης

Η επιθεώρηση, η οποία διενεργείται από το Φορέα Πιστοποίησης, προκειμένου να αξιολογηθεί η συμμόρφωση της γεωργικής εκμετάλλευσης ως προς τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και των λοιπών εφαρμόσιμων τυποποιητικών και κανονιστικών διατάξεων, με σκοπό την πιστοποίησή της.

Επιθεώρηση Επιτήρησης

Η επιθεώρηση, η οποία διενεργείται από το Φορέα Πιστοποίησης, έτσι ώστε ο Φορέας να μπορεί να διατηρεί την εμπιστοσύνη του ότι η γεωργική εκμετάλλευση συνεχίζει να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και των λοιπών εφαρμόσιμων τυποποιητικών και κανονιστικών διατάξεων.

Πιστοποιητικό

Το επίσημο έγγραφο το οποίο εκδίδει ο Φορέας Πιστοποίησης στη συμβεβλημένη με αυτόν γεωργική εκμετάλλευση, η οποία διαπιστώθηκε μετά από επιθεώρηση που πραγματοποίησε ο Φορέας, ότι πληροί τις απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2 και των λοιπών εφαρμόσιμων τυποποιητικών και κανονιστικών διατάξεων.

Σύμβουλος

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που εφόσον χρησιμοποιείται από τη γεωργική εκμετάλλευση, επικουρεί τον Επιβλέποντα και ο ρόλος του αφορά στην ανάπτυξη του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, την τεκμηρίωσή του, την εσωτερική Επιθεώρηση, την κατάρτιση των παραγωγών και απασχολούμενων στη γεωργική εκμετάλλευση.

Γεωργικά Προϊόντα

Τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας και της αλιείας καθώς και τα προϊόντα της πρώτης μεταποίησης που έχουν άμεση σχέση με αυτά.

Γεωργική Εκμετάλλευση

Φορέας, οργανισμός, κοινοπραξία, μονάδα, εταιρεία ή συνδυασμός αυτών ή μέρη αυτών, δημόσιου ή/και ιδιωτικού χαρακτήρα, με δική του λειτουργία και διοίκηση, που έχει σαν σκοπό τη παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

Επικεφαλής Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Το φυσικό πρόσωπο που έχει ορισθεί με νόμιμο και αναγνωρισμένο τρόπο να εκτελεί χρέη διοίκησης της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.

Επιβλέπων Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Επιστήμονας, με τεκμηριωμένη επάρκεια γνώσεων στο τομέα της παραγωγής της Γεωργικής Εκμετάλλευσης, ο οποίος ορίζεται από τη Διοίκησή της.

ΣΟΑΔ

Σύστημα Ολοκληρωμένης Γεωργικής/Αγροτικής Διαχείρισης

Πελάτης – Ενδιαφερόμενο Μέρος

Κάθε Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο που ενδιαφέρεται για τις επιδόσεις του ΣΟΑΔ που εφαρμόζει μια γεωργική εκμετάλλευση ή που επηρεάζεται με κάποιο τρόπο από αυτές.

Συνεχής Βελτίωση

Η διαδικασία αναβάθμισης του ΣΟΑΔ για να επιτευχθεί βελτίωση των επιδόσεών του, στο πλαίσιο των σκοπών και στόχων της δηλωμένης πολιτικής που έχει υιοθετηθεί.

Περιβάλλον

Ο ευρύτερος χώρος στον οποίον λειτουργεί η Γεωργική Εκμετάλλευση και περιλαμβάνει τη γή, το νερό, τον αέρα, τις φυσικές πηγές Α υλών, τη χλωρίδα, τη πανίδα, τους ανθρώπους και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους.

Περιβαλλοντικό Θέμα

Στοιχείο των δραστηριοτήτων της Γεωργικής Εκμετάλλευσης που αλληλεπιδρά με το περιβάλλον και του επιφέρει θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις.

Επίπτωση στο Περιβάλλον

Κάθε μεταβολή στο περιβάλλον, θετική ή αρνητική, που προέρχεται αποκλειστικά ή εν μέρει από δραστηριότητες της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.

Πολιτική της Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Έγγραφο Δήλωση της Γεωργικής Εκμετάλλευσης σχετικά με τις αρχές και τις προθέσεις της για τις επιδιωκόμενες επιδόσεις του ΣΟΑΔ που εφαρμόζει. Περιλαμβάνει το πλαίσιο ενεργειών και το καθορισμό σκοπών και στόχων.

Σκοπός

Το γενικότερο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα που αποτελεί συνισταμένη της δηλωμένης πολιτικής, ποσοτικοποιείται όπου είναι εφικτό και υφίσταται ρητή δέσμευση για την επίτευξή του.

Στόχος

Συγκεκριμένη, ποσοτικοποιημένη απαίτηση που απορρέει από τους σκοπούς και αποτελεί μέτρο επίτευξης τους. Δύναται να αφορά το σύνολο ή μέρος της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.

Επιθεώρηση ΣΟΑΔ

Συστηματική, προσχεδιασμένη και αντικειμενική αξιολόγηση των τεκμηρίων που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση του ΣΟΑΔ μιας Γεωργικής Εκμετάλλευσης, με τα κριτήρια που έχει θέσει ένας Φορέας Πιστοποίησης.

Επιδόσεις ΣΟΑΔ

Τα μετρήσιμα αποτελέσματα και σχετικά μεγέθη με τα οποία ελέγχεται και αξιολογείται η επίτευξη των σκοπών και των επιμέρους στόχων του ΣΟΑΔ της Γεωργικής Εκμετάλλευσης.

Ιχνηλασιμότητα

Η ικανότητα διαμέσου διαδικασιών καταγραφής και ταυτοποίησης να προσδιορίζεται με ακρίβεια η προέλευση του γεωργικού προϊόντος και το ιστορικό της πορείας που ακολούθησε μετά τη παραγωγή του.

Προδιαγραφές Γεωργικών Προϊόντων

Έγγραφα στα οποία δηλώνονται οι νομικές ή/και προαιρετικές απαιτήσεις για ένα γεωργικό προϊόν και εμπεριέχονται στο Εθνικό ή Κοινοτικό δίκαιο, καθώς και σε μη υποχρεωτικά πρότυπα, περιγραφές και συμβάσεις.

Ολοκληρωμένη Καταπολέμηση

Η ορθολογική εφαρμογή συνδυασμένων βιολογικών, βιοτεχνολογικών, χημικών ή φυτοβελτιωτικών μέτρων, κατά την οποία η χρήση χημικών φυτοπροστατευτικών ουσιών περιορίζεται στην απολύτως απαραίτητη, προκειμένου να διατηρηθεί ο πληθυσμός των επιβλαβών οργανισμών σε επίπεδα τέτοια που να μην προκαλούνται οικονομικά μη αποδεκτές ζημιές και απώλειες, αλλά με ταυτόχρονη μικρότερη δυνατή διατάραξη του περιβάλλοντος.

Ορθή Γεωργική Πρακτική

Η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και η ορθή χρήση των εισροών με σκοπό την εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης και της αειφορίας.

Πρόγραμμα Βελτίωσης

Είναι το κείμενο που συντάσσεται από τον επιβλέποντα, για κάθε δραστηριότητα της Γεωργικής Εκμετάλλευσης και στο οποίο περιγράφονται οι αντίστοιχοι σκοποί και σχετικοί στόχοι, οι ισχύουσες αρχές λειτουργίας με τις ανάλογες οδηγίες άσκησης και επιπρόσθετα δύναται να ορίζονται οι προβλέψεις για τη πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων, οι τρόποι παρακολούθησης και μέτρησης των μεγεθών και οι διορθωτικές-προληπτικές ενέργειες για το χειρισμό μη συμμορφώσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΟΗΜΕΡΕΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ (IAF_GD2 _ANNEX 2)

Τα γενικά κριτήρια (ειδικότερα κριτήρια και απαιτήσεις μπορεί να περιέχονται στα τυποποιητικά έγγραφα που διέπουν κάθε κατηγορία πιστοποίησης ξεχωριστά) που λαμβάνονται υπόψη για το καθορισμό της χρονικής διάρκειας της αρχικής επιθεώρησης συμπεριλαμβανομένης της προαξιολόγησης (1^ο Στάδιο) και της αξιολόγησης συμμόρφωσης (2^ο Στάδιο), καθώς και της επιτήρησης και της επαναπιστοποίησης, περιλαμβάνουν :

- Μέγεθος οργανισμού (αριθμός εργαζομένων σε όλες τις βάρδιες, ύπαρξη εποχικού, μόνιμου ή μη μόνιμου ή μερικής απασχόλησης προσωπικού)
- Πεδίο Πιστοποίησης (έκταση πεδίου εφαρμογής)
- Πολυπλοκότητα και επικινδυνότητα δραστηριοτήτων και προϊόντων αντίστοιχα
- Υπαρξη πολλαπλών εγκαταστάσεων και ενδεχόμενη ανάγκη δειγματοληπτικού ελέγχου
- Χρήση Υπεργολάβων από τον οργανισμό
- Ετοιμότητα του οργανισμού και ιστορικό επίδοσης εφαρμογής του ΣΔ από τον οργανισμό (ειδικότερα για επιτήρηση και επαναπιστοποίηση λαμβάνονται υπόψη οι σημαντικές αλλαγές, τα αποτελέσματα των προηγούμενων επιθεωρήσεων, τα παράπονα πελατών και οι καταγγελίες κλπ)
- Θέματα Logistics όπως γεωγραφική θέση του οργανισμού και των εγκαταστάσεών του, γλώσσα επικοινωνίας κλπ

Οι σχετικές πληροφορίες λαμβάνονται με την υποβολή της Αίτησης Πιστοποίησης και ο καθορισμός της χρονικής διάρκειας της επιθεώρησης τεκμηριώνεται στην ανασκόπηση της Αίτησης Πιστοποίησης. Η αρχικά καθορισμένη χρονική διάρκεια δύναται να μεταβάλλεται με ευθύνη του Επικεφαλής Επιθεωρητή κατά τη διεξαγωγή της επιθεώρησης και ειδικότερα κατά το 1^ο Στάδιο προαξιολόγησης, γεγονός που αποτυπώνεται και στο αντίστοιχο πρόγραμμα επιθεώρησης που κοινοποιείται στο πελάτη. Γενικότερα ο οριστικός χρόνος που απαιτήθηκε αποτυπώνεται με σαφήνεια στο εκάστοτε αντίστοιχο πρόγραμμα επιθεώρησης.

Επισημαίνεται ότι :

- Ο καθορισμός της εποχής, του μήνα, της ημερομηνίας και της βάρδιας πρέπει να είναι όσο πιο αντιπροσωπευτικός του πεδίου εφαρμογής της πιστοποίησης
- Η χρονική διάρκεια επιθεώρησης περιλαμβάνει το χρόνο που απαιτείται για το προγραμματισμό και τη προετοιμασία της επιθεώρησης και τη σύνταξη της σχετικής αναφοράς από τον Επικεφαλής Επιθεωρητή, ενέργειες που δεν μπορεί να λογίζεται ότι απαιτούν παραπάνω από 10% του συνολικού χρόνου επιθεώρησης.
- Η χρονική διάρκεια της επιθεώρησης δεν περιλαμβάνει τους αναγκαίους χρόνους μετακίνησης και ταξιδίων.
- Η χρονική διάρκεια της κάθε επιτήρησης δεν μπορεί να είναι λιγότερη από το 1/3 της χρονικής διάρκειας της αρχικής επιθεώρησης
- Η χρονική διάρκεια της επαναπιστοποίησης δεν μπορεί να είναι λιγότερη από τα 2/3 της χρονικής διάρκειας της αρχικής επιθεώρησης

Το σημείο εκκίνησης υπολογισμού του χρόνου είναι ο αριθμός εργαζομένων του οργανισμού. Ο ελάχιστος απαιτούμενος χρόνος που καθορίζεται μπορεί να μεταβάλλεται +/- 30% εξαιτίας σειράς παραγόντων όπως ενδεικτικά αναφέρονται :

Παράγοντες που απαιτούν πρόσθετο χρόνο

- Μεγάλη εγκατάσταση, πολλά κτίρια, περίπλοκες υποδομές και πολλαπλές εγκαταστάσεις
- Ύπαρξη ξένου προσωπικού
- Μεγάλη εγκατάσταση με λίγους εργαζομένους
- Το πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει ή σχετίζεται με περίπλοκες ή μοναδικές διεργασίες, επικίνδυνα προϊόντα (φάρμακα, τρόφιμα, χημικά, προϊόντα που απαιτούν CE κλπ) και αυξημένο όγκο εφαρμόσιμης νομοθεσίας
- Ύπαρξη προσωρινών εγκαταστάσεων (πχ εργοτάξια)

Παράγοντες που δυνητικά προκαλούν μείωση χρόνου

- Εξαιρείται ο σχεδιασμός προϊόντος ή/και υφίστανται και άλλες εξαιρέσεις από τα τυποποιητικά έγγραφα (πχ εξαίρεση διακριβώσεων εξοπλισμού)
- Το πεδίο εφαρμογής αφορά προϊόντα ή υπηρεσίες χαμηλής επικινδυνότητας
- Γνώση του εφαρμοζόμενου ΣΔ του οργανισμού από προηγούμενη επιθεώρηση πιστοποίησης έτερου εφαρμοζόμενου Συστήματος Διαχείρισης
- Μικρή εγκατάσταση με πολλούς εργαζόμενους (πχ μόνο Γραφεία)
- Οι βάρδιες εκτελούν ακριβώς τις ίδιες ή εντελώς παρόμοιες εργασίες
- Το πεδίο εφαρμογής αφορά μία κύρια δραστηριότητα
- Ο οργανισμός επιδεικνύει υψηλό επίπεδο ετοιμότητας και ωριμότητας στην εφαρμογή κατάλληλου και αποτελεσματικού ΣΔ

Αριθμός Εργαζομένων	Χρονική Διάρκεια Αρχικής Επιθεώρησης (βωρη εργασία)	Παράγοντες που προσθέτουν ή μειώνουν χρόνο	Συνολική Χρονική Διάρκεια Επιθεώρησης
1-10	2		
11-25	3		
26-45	4		
46-65	5		
66-85	6		
86-125	7		
126-175	8		
176-275	9		
276-425	10		
426-625	11		
626-875	12		
876-1175	13		
1176-1550	14		
1551-2025	15		
2026-2675	16		
2676-3450	17		
3451-4350	18		
4351-5450	19		
5451-6800	20		
6801-8500	21		
8501-10700	22		
>10700	ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ		

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Εμπλεκόμενο προσωπικό θεωρείται τόσο το μόνιμο όσο και το μη μόνιμο (εποχικό, υπεργολαβικό, προσωρινό) προσωπικό του επιθεωρούμενου οργανισμού που η δράση του σχετίζεται με το εξεταζόμενο πεδίο πιστοποίησης.
- 2 Οι ανθρωποημέρες δύναται να αυξάνονται εάν κρίνεται σκόπιμο από τον Επικεφαλής Επιθεωρητή.
- 3 Για μεγαλύτερους οργανισμούς οι ελάχιστες ανθρωποημέρες καθορίζονται αναλογικά.

4 Οι ελάχιστες ανθρωποημέρες που αναφέρονται περιλαμβάνουν και το χρόνο που απαιτείται για έλεγχο πληρότητας της γραπτής τεκμηρίωσης πριν την επίσκεψη και το χρόνο που απαιτείται για σύνταξη της έκθεσης επιθεώρησης.

5 Για τις ανάγκες ετήσιας επιτήρησης ο ελάχιστος χρόνος καθορίζεται στο 1/3 του χρόνου τη αρχικής επιθεώρησης, ενώ για τις ανάγκες επαναξιολόγησης καθορίζεται στα 2/3 του χρόνου αρχικής επιθεώρησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΤΑ AGRO 2.1 & 2.2

Το παρόν πιστοποιητικό απονέμεται στον Οργανισμό

Αριθμός Πιστοποιητικού

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

(επωνυμία επιχείρησης/οργανισμού)

(διεύθυνση επιχείρησης/οργανισμού)

Ημερομηνία Αρχικής Πιστοποίησης

XXXXXXXXXXXX

που έχει αναπτύξει και εφαρμόζει το Σύστημα Ολοκληρωμένης Γεωργικής Διαχείρισης

το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του

AGRO 2.1 & AGRO 2.2

Ημερομηνία Λήξης

στο πεδίο εφαρμογής

Πιστοποιητικού

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

XX

Το πιστοποιητικό απονέμεται από τον Οργανισμό Πιστοποίησης
Q-check

Υπεύθυνος Πιστοποίησης

Q-check
Ερυθρού Σταυρού 9-17
41221 Λάρισα

Ημερομηνία Έκδοσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ

Ερμηνευτική καθοδήγηση συγκεκριμένων Παραγράφων προτύπου Agro 2

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-1

4.3.2 Νομικές και άλλες απαιτήσεις.

Στο αρχείο της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον τα παρακάτω έγγραφα:

- α) Συνιστώμενες και επιτρεπόμενες ποικιλίες για την περιοχή.
- β) Ποιοτικές προδιαγραφές και κανόνες εμπορίας σχετικά με τα τελικά προϊόντα της γεωργικής εκμετάλλευσης.
- γ) Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.
- δ) Καταλληλότητα πολλαπλασιαστικού υλικού (εθνικοί ή και ευρωπαϊκοί κατάλογοι ποικιλιών καλλιεργούμενων ειδών) για τις ετήσιες καλλιέργειες.
- ε) Κατάλογος των εγκεκριμένων για την καλλιέργεια φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- στ) Όρια υπολειμμάτων των παραπάνω φυτοπροστατευτικών προϊόντων (MRL's).
- ζ) Πρακτικά λίπανσης και άρδευσης της οικίας Νομαρχίας (εφ' όσον έχει εκδοθεί).
- η) Περιβαλλοντική Νομοθεσία που αφορά την περιοχή.
- θ) Ειδική περιβαλλοντική Νομοθεσία σε περίπτωση που η γεωργική εκμετάλλευση ανήκει σε προστατευόμενη ζώνη (π.χ. NATURA 2000, RAMSAR κλπ).

4.3.4 Πρόγραμμα Βελτίωσης

Ο επιβλέπων συντάσσει Πρόγραμμα Βελτίωσης για την επίτευξη των σκοπών και των επιμέρους στόχων κάθε καλλιεργητική περίοδο.

4.4.1 Οργάνωση και Αρμοδιότητες

Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να αποδεικνύει εγγράφως τον ορισμό του Επικεφαλής καθώς και του Επιβλέποντα γεωπόνου (σύναψη σύμβασης γεωργικής εκμετάλλευσης με τον Επιβλέποντα).

4.4.2 Κατάρτιση απασχολούμενων

Κάθε παραγωγός πρέπει να έχει εκπαιδευτεί τουλάχιστον μία φορά στα παρακάτω θέματα:

- α) Βασικές αρχές λειτουργίας του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και υποχρεώσεις του παραγωγού σε σχέση με αυτό.
- β) Ορθή εφαρμογή των καλλιεργητικών φροντίδων.
- γ) Ορθή εφαρμογή φυτοπροστασίας, θρέψης/λίπανσης και άρδευσης της καλλιέργειας.
- δ) Ασφαλής χρήση και φύλαξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και των λιπασμάτων.
- ε) Διαδικασία ιχνηλασιμότητας, κανόνες συγκομιδής, βασικοί κανόνες υγιεινής και ασφάλειας κατά τον χειρισμό των προϊόντων.
- στ) Ασφαλής χρήση γεωργικού εξοπλισμού.
- ζ) Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων στη γεωργική εκμετάλλευση.

4.4.4 Τεκμηρίωση

Η εκμετάλλευση πρέπει να καθιερώσει και να διατηρεί:

- α) Εγχειρίδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης το οποίο να περιλαμβάνει συνοπτική περιγραφή της γεωργικής εκμετάλλευσης και του Συστήματος Ολοκληρωμένης

Διαχείρισης με αναφορές στις Διαδικασίες και στα Σχέδια Διαχείρισης που περιλαμβάνονται.

β) Τις τεκμηριωμένες Διαδικασίες που απαιτούνται για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

γ) Τα τεκμηριωμένα Σχέδια Διαχείρισης που απαιτούνται για την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

δ) Τις οδηγίες και λοιπά έγγραφα που κρίνονται αναγκαία για την εφαρμογή του Συστήματος. Τα παραπάνω έγγραφα και αρχεία τηρούνται σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή.

4.4.6. Αρχές Λειτουργίας της Γεωργικής Εκμετάλλευσης

Τα κριτήρια ορθής λειτουργίας πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα παρακάτω:

α) Η είσοδος νέου μέλους (παραγωγού) ή η ένταξη νέων αγροτεμαχίων στο Σύστημα πρέπει να πραγματοποιείται στην αρχή της εκάστοτε καλλιεργητικής περιόδου.

β) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να τηρεί διαδικασία για την αξιολόγηση των κύριων προμηθευτών της (π.χ. προμηθευτές πολλαπλασιαστικού υλικού, φυτοπροστατευτικών προϊόντων, λιπασμάτων, εργαστήρια, συνεργεία συντήρησης και επισκευής γεωργικών μηχανημάτων).

γ) Το σύνολο των αγροτεμαχίων του κάθε παραγωγού, για τις καλλιέργειες του πεδίου πιστοποίησης, πρέπει να είναι ενταγμένο στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

4.4.8. Ιχνηλασιμότητα γεωργικού προϊόντος

Η διαδικασία ιχνηλασιμότητας πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τα παρακάτω:

α) Κάθε παραγωγός που είναι ενταγμένος στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης καθώς και τα αγροτεμάχιά του, πρέπει να φέρουν κωδικοποίηση, η οποία να είναι μοναδική για κάθε ένα παραγωγό και για κάθε αγροτεμάχιο του. Σε περίπτωση επιδοτούμενων καλλιεργειών είναι υποχρεωτική η χρήση του μοναδικού κωδικού αγροτεμαχίου που δηλώνεται στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου –ΟΣΔΕ (13ψήφιος αριθμός).

β) Σε περίπτωση που το Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης δεν εφαρμόζεται στο σύνολο των παραγωγών της γεωργικής εκμετάλλευσης για τις καλλιέργειες του Πεδίου Πιστοποίησης, τότε η διαδικασία ιχνηλασιμότητας πρέπει να διασφαλίζει το ξεχωριστό χειρισμό «συμβατικών» και προϊόντων «ολοκληρωμένης διαχείρισης» από το αγροτεμάχιο μέχρι την παράδοση στον πελάτη.

γ) Ο βαθμός λεπτομέρειας της ιχνηλασιμότητας πρέπει να ικανοποιεί τουλάχιστον τις παρακάτω βασικές απαιτήσεις:

- Πρέπει να τηρείται ιχνηλασιμότητα σε επίπεδο αγροτεμαχίου μέχρι το στάδιο της συγκομιδής.
- Πρέπει να τηρείται ιχνηλασιμότητα σε επίπεδο παραγωγού κατά την παράδοση των συγκομισθέντων προϊόντων.

δ) Για αποφυγή νοθείας των προϊόντων που προέρχονται από την εφαρμογή του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης με άλλα συμβατικής παραγωγής, πρέπει να πραγματοποιείται και να καταγράφεται προεκτίμηση των ποσοτήτων των προϊόντων που θα παραχθούν ανά αγροτεμάχιο με αποδεκτά ποσοστά αποκλίσεων. Οι ποσότητες που περιγράφονται στην προεκτίμηση αυτή πρέπει να ελέγχονται κατά τη διαδικασία της συγκομιδής, να τεκμηριώνονται οι τυχόν αποκλίσεις και να αξιολογείται η αποδοχή ή μη στο Σύστημα των προϊόντων που υπερβαίνουν τα αποδεκτά ποσοστά. Αδικοιολόγητη υπέρβαση των αποδεκτών ποσοστών απόκλισης από την προεκτιμώμενη ποσότητα συνεπάγεται χειρισμούς μη συμμόρφωσης του παραγωγού και των προϊόντων του. Για τη διευκόλυνση της ιχνηλασιμότητας

συνιστάται η εφαρμογή Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στο σύνολο των καλλιεργειών του ίδιου είδους της γεωργικής εκμετάλλευσης. Συνιστάται η τήρηση ιχνηλασιμότητας σε επίπεδο παραγωγού, ιδιαίτερα σε εξαγωγίμα προϊόντα.

4.5.1. Παρακολούθηση και Μετρήσεις

Η διαδικασία για τη μέτρηση/εκτίμηση ή παρακολούθηση των λειτουργιών της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να πληροί τουλάχιστον τα παρακάτω:

α) Ο Επιβλέπων γεωπόνος πρέπει να συντάσσει ετήσιο πρόγραμμα μέτρησης/εκτίμησης ή παρακολούθησης των σημαντικών λειτουργιών της γεωργικής εκμετάλλευσης που να περιλαμβάνει το είδος αυτών, την πιθανή χρονική περίοδο που θα πραγματοποιηθούν και τον τρόπο ελέγχου αυτών.

β) Το πρόγραμμα μετρήσεων/εκτίμησης ή παρακολούθησης πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία τουλάχιστον για τα παρακάτω:

- Βασικές καλλιεργητικές τακτικές.
- Εισροές φυτοπροστατευτικών προϊόντων και λιπασμάτων.
- Μετρήσεις καταλληλότητας τελικού προϊόντος (αναλύσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων), μετρήσεις εδάφους και φυλλοδιαγνωστικής.
- Τις εκάστοτε απαιτήσεις των σκοπών και στόχων καθώς και του Προγράμματος Βελτίωσης.
- Την περιοδική αξιολόγηση της συμμόρφωσής της με τη σχετική νομοθεσία, τις προδιαγραφές των προϊόντων και τους λοιπούς Κανονισμούς.

4.5.2. Χειρισμός Μη Συμμορφώσεων - Διορθωτικές / Προληπτικές Ενέργειες

Πρέπει να τηρούνται τα παρακάτω:

α) Να υπάρχει τεκμηριωμένη διαδικασία διερεύνησης, εντοπισμού και αξιολόγησης μη συμμορφώσεων που μπορεί να προκύψουν από εσωτερικούς ελέγχους/Επιθεωρήσεις ή εξωτερικές Επιθεωρήσεις, παράπονα πελατών ή αστοχίες του Συστήματος.

β) Τις μη συμμορφώσεις πρέπει να ακολουθούν διορθωτικές ενέργειες και να ορίζεται χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους.

γ) Πρέπει να καθορίζονται οι υπευθυνότητες υλοποίησης και επαλήθευσης των διορθωτικών ενεργειών.

δ) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να διατηρεί διαδικασία κυρώσεων για τους συμμετέχοντες παραγωγούς στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

ε) Ιδιωτικά συμφωνητικά/συμβάσεις με τους παραγωγούς πρέπει να περιγράφουν σε γενικά πλαίσια τη διαδικασία κυρώσεων.

στ) Η γεωργική εκμετάλλευση πρέπει να διαθέτει μηχανισμούς για την έγκαιρη ενημέρωση του Φορέα Πιστοποίησης σε περίπτωση ανίχνευσης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων άνω των MRL's ή μη εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε προϊόντα του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ή «διαγραφής» παραγωγών / εκτάσεων της από το πιστοποιημένο Σύστημα.

ζ) Πρέπει να διατηρούνται αρχεία για όλες τις κυρώσεις συμπεριλαμβανόμενης της τεκμηρίωσης κατάλληλου χειρισμού τους και αντίστοιχων διορθωτικών ενεργειών.

η) Πρέπει να υπάρχει διαδικασία απόσυρσης μη συμμορφούμενου τελικού προϊόντος, η οποία να καθορίζει:

- Τις αρμοδιότητες για τη λήψη αποφάσεων απόσυρσης.
- Τον τρόπο ενημέρωσης των πελατών και του Φορέα Πιστοποίησης.
- Το χειρισμό των αποσυρόμενων προϊόντων.

θ) Η διαδικασία απόσυρσης πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζεται ανά πάσα στιγμή.

4.5.4 Επιθεώρηση του συστήματος

Η επιθεώρηση πρέπει να περιλαμβάνει:

- α) Έλεγχο συμμόρφωσης του γραπτού συστήματος διαχείρισης (απαιτήσεις AGRO 2-1).
- β) Έλεγχο συμμετεχόντων παραγωγών και παραγωγικής διαδικασίας (απαιτήσεις AGRO 2-2).
- γ) Τουλάχιστον μία συνολική επιθεώρηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ετησίως.

4.6. Ανασκόπηση από τη Διοίκηση

Η τακτική ανασκόπηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης πρέπει να περιλαμβάνει τεκμηριωμένα υπό μορφή έκθεσης τουλάχιστον τα παρακάτω:

- α) Αποτελέσματα των σημαντικότερων μετρήσεων που αφορούν στην υλοποίηση των σκοπών και των στόχων του Συστήματος στο Πεδίο Πιστοποίησης και κατ'ελάχιστον να εξετάζονται τα ακόλουθα: στοιχεία που αφορούν στην ποιότητα των προϊόντων, αναλύσεις εδάφους, αναλύσεις ανίχνευσης υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στα προϊόντα κ.λ.π.).
- β) Αποτελέσματα εσωτερικών επιθεωρήσεων.
- γ) Πίνακα μη συμμορφώσεων, διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών.
- δ) Υλοποίηση ή μη των καθορισμένων σκοπών και στόχων.
- ε) Προγραμματισμό επόμενου έτους ή περιόδου.

ΠΡΟΤΥΠΟ AGRO 2-2

4.3.2 Τοπογραφικό σκαρίφημα

Στα σκαριφήματα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με τις γεινιάζουσες καλλιέργειες των αγροτεμαχίων που εντάσσονται στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, ώστε αν κρίνεται απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη για τη λήψη μέτρων προστασίας από γειτονικούς ψεκασμούς ή άλλες επεμβάσεις, καθώς και για τον καθορισμό των δραστικών ουσιών στις οποίες πρέπει να γίνει ανάλυση υπολειμμάτων.

4.3.4. Οργανική ουσία

Αναφέρονται ενδεικτικά, ως μέθοδοι για τη διατήρηση και αύξηση της οργανικής ουσίας:

- α) Μικροτεμαχισμός των κλαδευμάτων (Chips) καθώς και των άλλων φυτικών υπολειμμάτων και εγκατάλειψή τους στην επιφάνεια την περίπτωση που τα κλαδεύματα δεν δημιουργούν φυτοπαθολογικά προβλήματα.
- β) Χρήση καταστροφών για τεμαχισμό των κλαδιών και αβαθής ενσωμάτωση με δισκοσβάρνα για έλεγχο ασθενειών και παρασίτων.
- γ) Αβαθής (με ένα πέρασμα δισκοσβάρνας) ενσωμάτωση των πεσμένων στο έδαφος φύλλων (σε μη επικλινή εδάφη όπου είναι δυνατόν να εφαρμοστεί) το φθινόπωρο, όταν ολοκληρωθεί η φυλλόπτωση και πριν αρχίσει η διασπορά τους με τον αέρα για έλεγχο ασθενειών και παρασίτων.
- δ) Φυτοκάλυψη-κατάλληλη διαχείριση των ζιζανίων όλες τις εποχές (κοπή με χορτοκοπτικά) και διατήρηση του ζιζανιοτάπητα εντός του αγροτεμαχίου.
- ε) Προσθήκη κοπριάς ζώων, compost από φυτικά υπολείμματα ή άλλα οργανικά υλικά (σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο σχέδιο διαχείρισης της λίπανσης).
- στ) Προσθήκη ιλύος βιολογικού καθαρισμού ή compost με απαραίτητη προϋπόθεση την πιστή τήρηση της σχετικής εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
- ζ) Προσθήκη άλλων αποβλήτων ή υπολειμμάτων γεωργικών βιομηχανιών όπως βινάσσας, υπολείμματα κονσερβοποιίας, εκκοκκιστηρίων κλπ. Σε κάθε περίπτωση

πρέπει το υλικό να αναλύεται ώστε να αποφευχθούν προβλήματα από περιεκτικότητες σε ανεπιθύμητα στοιχεία. Για την επιλογή της μεθόδου λαμβάνεται υπόψη η αποφυγή εμπλουτισμού του εδάφους με μολύσματα παθογόνων μικροοργανισμών.

4.3.8 Αμειψισπορά

Σχετικά με την αμειψισπορά εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του προτύπου AGRO 2-2, οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και ειδικότερα για τις καλλιέργειες υπό κάλυψη (θερμοκηπιακές) πρέπει να εφαρμόζονται:

- α) Εναλλαγή καλλιεργειών διαφορετικών βοτανικών οικογενειών.
- β) Ηλιοαπολύμανση δύο (2) μηνών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, στην περίπτωση μιας καλλιέργειας το χρόνο.

4.4 Παρακολούθηση των μετεωρολογικών δεδομένων

Συνιστάται να γίνεται μέτρηση και παρακολούθηση της θερμοκρασίας και υγρασίας ανά μικροκλίμα.

4.5.1 Σχέδιο Λίπανσης

Η διαμόρφωση του Σχεδίου λίπανσης πρέπει να γίνεται με βάση το στόχο παραγωγής και τις απαιτούμενες ποσότητες θρεπτικών στοιχείων, συνεκτιμώντας τα αποτελέσματα της ανάλυσης του εδάφους και των φύλλων. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη τα πρακτικά λίπανσης των κατά τόπους υπηρεσιών εφαρμογών του Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σύμφωνα με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ). Για τον υπολογισμό της ποσότητας του λιπάσματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- η εδαφολογική ανάλυση (χημική-μηχανική σύσταση του εδάφους),
- η φυλλοδιαγνωστική,
- το είδος της καλλιέργειας,
- η ηλικία του φυτού,
- το βλαστικό στάδιο ανάπτυξης της καλλιέργειας,
- η χρήση σύνθετου ή απλού λιπάσματος,
- η μέθοδος εφαρμογής.

Για τον τύπο του λιπάσματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- το pH του εδάφους (εδαφολογική ανάλυση),
- αν πρόκειται για βασική ή επιφανειακή λίπανση ή διαφυλλικό ψεκασμό,
- η ανάγκη της καλλιέργειας σε θρεπτικά στοιχεία
- η διαλυτότητα του λιπάσματος,
- ο ρυθμός αποδέσμευσης των θρεπτικών στοιχείων
- η σύσταση του λιπάσματος (για να μην εμπλουτίζεται το έδαφος και με ανεπιθύμητα συστατικά, όπως βαρέα μέταλλα που συνοδεύουν το λίπασμα).

Πρέπει να ακολουθείται ορθολογική λίπανση και κυρίως να αποφεύγεται η υπερβολική αζωτούχος λίπανση που οδηγεί τόσο στη δημιουργία ευπαθούς βλάστησης, όσο και στη μόλυνση των υπογείων υδάτων και την υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων.

4.5.2 Απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία

Πρέπει η γεωργική εκμετάλλευση να διενεργεί αναλύσεις εδάφους για προσδιορισμό των θρεπτικών στοιχείων σε ποσοστό τουλάχιστον 20% των αγροτεμαχίων της κατά τον 1ο χρόνο εφαρμογής του Συστήματος.

4.6.5 Παροχή του αρδευτικού νερού

Σε περίπτωση άντλησης νερού από γεώτρηση, η χρήση αυτής πρέπει συμμορφώνεται με την εθνική νομοθεσία. Στα αρχεία της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να τηρούνται αποδεικτικά της νομιμότητας των γεωτρήσεων αυτών.

4.7.1 Φυτοπροστασία

4.7.2.1 Αντιμετώπιση εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων

Σε κάθε μικροκλίμα της γεωργικής εκμετάλλευσης πρέπει να τοποθετούνται εντομοπαγίδες και να οργανώνεται η παρακολούθηση των πτήσεων των κυριότερων εντόμων - στόχων.

4.7.4 Συστάσεις για την ποσότητα, τύπο και χρόνο εφαρμογής του ΦΠΠ

Συνιστάται η ρύθμιση του ΡΗ του ψεκαστικού διαλύματος ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη αποτελεσματικότητα (optimum) της δραστικής ουσίας στην ελάχιστη συνιστώμενη δόση.

4.7.6 Μέσα ατομικής προστασίας

Κατά την ανάμιξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (πριν το ψεκασμό) πρέπει να γίνεται χρήση όλων των απαραίτητων μέσων για την ένδυση, υπόδηση και την προστασία του χειριστή (π.χ. λαστιχένιες μπότες, αδιάβροχος ρουχισμός φόρμα προστασίας, λαστιχένια γάντια, μάσκες προσώπου, γυαλιά).

4.7.9 Απόρριψη του πλεονάσματος του ψεκαστικού υγρού - Ξέπλυμα βυτίου

Το τυχόν πλεόνασμα του ψεκαστικού υγρού ή τα "ξεπλύματα" του ψεκαστήρα πρέπει να διατίθενται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ή εν απουσία της, όταν ψεκάζονται σε ήδη ψεκασμένο τμήμα της φυτείας πρέπει να τεκμηριώνεται ότι δεν υπερβαίνονται οι μέγιστες επιτρεπόμενες δόσεις. Πρέπει να αποφεύγεται ο κίνδυνος μόλυνσης του εδαφικού νερού.

4.7.10 Αναλύσεις υπολειμμάτων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Πρέπει, πλέον των γενικών παραμέτρων, για την επιλογή δειγμάτων προς ανάλυση υπολειμμάτων ΦΠΠ να λαμβάνονται υπόψη κατά την ανάλυση επικινδυνότητας οι παρακάτω παράγοντες:

- Η καλλιεργούμενη έκταση και ο χρόνος συγκομιδής κάθε ποικιλίας.
- Είδη καλλιεργειών που γειτνιάζουν με τα αγροτεμάχια της γεωργικής εκμετάλλευσης και εφαρμογές ΦΠΠ στις καλλιέργειες αυτές.
- Είσοδος νέων παραγωγών στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η γεωργική εκμετάλλευση συνιστάται να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε τα προϊόντα να μην διοχετευτούν στην αγορά πριν την έκδοση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Σε περίπτωση που τα αποτελέσματα των αναλύσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων ληφθούν σε χρονικό διάστημα που έπεται της διάθεσης των προϊόντων στην αγορά, πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα έγκαιρης ειδοποίησης των πελατών και η λήψη κατάλληλων χειρισμών ανάκλισης ή καταστροφής των προϊόντων σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία μη συμμορφούμενου προϊόντος.

4.8 Συγκομιδή και μετασυλλεκτικοί χειρισμοί

Πρέπει να τηρούνται οι ποιοτικές προδιαγραφές των προϊόντων και να πραγματοποιούνται όλοι οι απαιτούμενοι ποιοτικοί έλεγχοι των προϊόντων.

4.8.5 Συσκευασία προϊόντων

Προϊόντα που συσκευάζονται στο χωράφι πρέπει να μεταφέρονται στους χώρους αποθήκευσης αυθημερόν και χωρίς καθυστέρηση ή σε περίπτωση που αποθηκεύονται στο χωράφι, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή επιμόλυνσης και υποβάθμισης της ποιότητας των προϊόντων.

4.8.6 Αποθήκευση

Πρέπει να τηρούνται και να ελέγχονται όλες οι κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης των προϊόντων (π.χ. θερμοκρασία, υγρασία). Πρέπει να υπάρχει πρόγραμμα για τον καθαρισμό και τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων αποθήκευσης (π.χ. γραμμές παραγωγής και μηχανήματα, τοίχοι, δάπεδα, αποθηκευτικοί χώροι, παλέτες κλπ) με σκοπό την αποτροπή μόλυνσης των προϊόντων. Η εφαρμογή του προγράμματος αυτού πρέπει να τεκμηριώνεται.

4.9 Διαχείριση εξοπλισμού και ενέργειας

Η συντήρηση του εξοπλισμού πρέπει να γίνεται τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Πρέπει να προβλέπονται ενέργειες για τη διαχείριση των χρησιμοποιούμενων λιπαντικών των μηχανημάτων (π.χ. διάθεση σε κοντινό συνεργεία από όπου ανακυκλώνονται).